שנה י׳ | גליון קב | חודש אלול תשע״ט לפ״ק

בקודש חזיתיך

נייעס, באריכטן,
אנטוויקלונגען, און היסטאריע פון

**מוסדות יטב לב
דרבינו יואל באה״ק**

לצדקת רבי מאיר בעל הנס

די ערשטע תלמידות
דערציילן איבער דאס
**התייסדות פון די מיידל
שולע בנות
ארץ ישראל בני ברק**

ראשית ממלכתו זייט 10

2
**גוטע
קינדער,
שיינע
שידוכים**

23
**תלמידים
מספרים**
א בינטל זכרונות מיט גאר
אינטערעסאנטע ענינים און
הוראות פון רביה״ק זי״ע
**דערציילט דורך
הרה״ח ר׳ דוד אהרן
לאנדא הי״ו**

רואה בטוב

דינער השנתי לטובת מוסדותינו הק' בירושלים עיה"ק אינאיינעם מיט'ן סעודת הילולא פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע כ"ו אב העעל"ט

יו"ר המעמד הרה"ח ר' ישכר בצלאל יאקאב הי"ו מנהל המוסדות

דער הערליכער ציבור המשתתפים ביים מעמד הדינער

נואם הכבוד כ"ק אדמו"ר מוויזניץ לאנדאן שליט"א וועלכער האט איבערגעגעבן זכרונות פון זיין טאטן האדמו"ר מוויזניץ מאנסי זצ"ל מיט'ן רבי'ן בעל ההילולא זי"ע

הגה"צ דומ"ץ דקהילתינו ירושלים שליט"א אדרעסירט דעם דינער

אהבת קדומים פאנעל, ווי די זקני ירושלים האבן איבערגעגעבן זייערע זכרונות פון רביה"ק אין ארץ ישראל און פון די התייסדות מוסדות יטב לב,
הרה"ח ר' נחמן יאקאב הי"ו, הרה"ח ר' חיים ראטה הי"ו, און הרה"ח ר' שמואל זאנוויל דאווידאוויטש הי"ו, אנגעפירט דורכ'ן שואל הרה"ח ר' יוסף לייב יאקאב הי"ו

באַריכטן-און-בילדער מהנעשה ונשמע אין די הייליגע מוסדות

גאר רירנדע "חומש סעודה" איז אפגעהאלטן געווארן פאר די תלמידי כיתה א' אין ירושלים עיה"ק

די חומש יונגלעך ביים זינגען די חרוזים אנגעפירט
דורכ'ן מלמד מומחה הר"ר מנחם הלל פאלאטשעק הי"ו

די חשוב'ע רבנים, זיידעס און עלטערן פון די קינדער ביים מעמד

די עלטערן לאזן זיך ארויס אין פייערליכע טענץ מיט די קינדער אויף די אקסלען

דער דיין שליט"א ביים פארטיילן מתנות פאר די קינדער

כיתה מכינה לישיבה אין ירושלים פאַרהערט זיך ביי הגאון רבי שמעון יצחק שלעזינגער שליט"א מו"ץ העדה החרדית

תלמידים מספרים

פארגאנגענעם ליל כ"ו אב העעל"ט זענען זיך הונדערטער אידן צוזאמגעקומען אין אונזערע בתי מדרשים אין קרית יואל און אין וויליאמסבורג, ווי דער ציבור האט געשלונגען מיט דארשט ווי דעם רבי"נס תלמידים האבן אויפגעוויקלט זייערע זכרונות מימי קדם און איבערגעגעבן פאר'ן יונגערן דור צדיק מה פעל, עובדות והנהגות פונעם הייליגן רבי'ן וואס זיי האבן אליין מיטגעהאלטן אדער געהערט פון אנדערע.

מיר דרוקן דא אויסצוגן פון די גאר רייכע זכרונות וואס עס האט דערציילט

הרה"ח ר' דוד אהרן לאנדא הי"ו

לאנג יעריגער ראש העסקנים פאר דעם רבי'נס הייליגע מוסדות אין קרית יואל

איבער גאר אינטערסאנטע ענינים און הוראות פון רבי'ן בנוגע עסקנות און איבער דעם חיוב החזקת המוסדות

ליינט און האט הנאה

די מוסדות התורה איז דאס וויכטיגסטע

...יעדער איינער ווייסט דאך, איך האב ב"ה די זכי' צו ארבייטן פאר די מוסדות, אונז האב מיר געדרוקט די חידושי תורה וואס מ'האט צוזאמגענומען פון וואס דער רבי האט גערעדט ביי מסיבות במשך פון אלע יארן, בפרט פון די ערשטע יארן, אין די תורות האט דער רבי אראפגעלייגט דאס אז די גאנצע אידישקייט אין אמעריקע וואס האט leider אזוי אויסגעזען איז געווען ווייל די אלע וואס זענען אהערגעקומען אויף אמעריקע האבן זיך בעיקר נישט אהערגעשטעלט אויף קיין מוסדות. זיי האבן געזען ס'זאל זיין א בית החיים מיט א בית המדרש מיט אלע אנדערע זאכן, חוץ א תלמוד תורה דאס האבן זיי זיך פארלאזט אויף די פרייע סקולס און די פרייע מוסדות. און דאס איז באמת די ערשטע זאך וואס מען דארף אהערשטעלן.

אויב מ'קען נישט אליין געבן זאל מען גיין נאך געלט

ווען איך בין אריינגעגאנגען ארבייטן ביי די מוסדות האב איך געזאגט פאר'ן רבי'ן, דעמאלטס בין איך געגאנגען מיט הרה"ג ר' נתן יוסף מייזעלס ז"ל, האב איך געזאגט פאר'ן רבי'ן אז, - תשי"ג דעמאלטס האט דער רבי מחייב געווען, ס'איז דא געדרוקט, אז יעדער איינער מוז געבן די הונדערט דאלאר - האב איך געזאגט איך וויל עס הערן פון רבי'ן אליין, אזוי ווי איך גיי ארום נאך געלט. דער רבי האט מיר דעמאלטס געגעבן הצלחה געלט, און דער רבי האט געזאגט: "יא מ'זאל געבן, אבער איין זאך זאלסטו צוזאגן פאר יעדן איינעם אז ווער עס קען עס נישט געבן פון די אייגענע טאש, - און דער רבי האט אזוי געוויזן, - דעמאלטס זאל ער עס צאמשטעלן.

איך זאג נאר, די הונדערט דאלאר פון תשי"ג, איז היינט בערך קרוב צו טויזנט דאלאר, ס'איז ניין הונדערט פערציג דאלאר מיט טשעינדזש, איך מיין צו זאגן אז ווער ס'וויל זיך צופאסן צו דעם התחייבות זאל וויסן פונקטליך וויפיל ס'מאכט אויס.

דער רבי נעמט דאס געלט אנשטאט אינשורענס

הרה"ח ר' רפאל בנימין כ"ץ ע"ה האט מיר געזאגט אז דעמאלטס איז ארויסגעקומען די אינשורענס פון בלו קראס, בלו שילד. און ער האט זיך געהאט אפגעשפארט דאס געלט צו מאכן א בלו קראס אינשורענס, האט ער געזאגט פאר'ן רבי'ן, איך האב נישט פאר אלעביידע, איך האב אדער פאר דעם אדער פאר דעם, איך וויל אבער געבן דאס געלט פאר די מוסדות, און דער רבי זאל מיר צוזאגן אז איך זאל נישט דארפן גיין צום דאקטאר, דער רבי האט עס מקבל געווען. זאגט ער איך האב קיינמאל נישט געדארפט גיין מיט די קינדער אלס קינד צו א דאקטאר.

דאס איז געווען א אינטערעסטאנטע מעשה שהיה. ווייל ר' עזריאל גליק ע"ה האט מיר געזאגט אז דעמאלטס ווען ס'איז ארויסגעקומען די אינשורענס, יענע נאכט האט אים דער רבי געזאגט, "האסט א שטוב מיט קינדער, גיי מאך בלו קראס פאר אינשורענס, ווייל איינער האט א שטוב מיט קינדער דארף מאכן". דעם אנדערן טאג, ס'איז נאך געווען פארמיטאג און דער רבי האט אים שוין געזוכט און ער האט אים געפרעגט צי ער האט שוין געמאכט.

לייף אינשורענס געלט פאר'ן רבי'נס מוסדות

אז איך רעד שוין פון דעם, הרה"ח ר' בנימין הערש בערקאוויטש ע"ה האט מיר אויך דערציילט, א אינטערסאנטע זאך, אז דער רבי אליין האט אים דערציילט, ס'איז געקומען צו מיר א איד און ער האט געזאגט ער גיט יעדעס יאר א פאר טויזנט דאלאר פאר לייף אינשורענס. זאגט ער וואס דארף ער עס געבן פאר די קאמפאני, ער גיט עס פאר'ן רבי'ן, ער מאכט ביים רבי'ן לייף אינשורענס, זאגט דער רבי איך האב עס גענומען. האט אים דער רבי געזאגט אבער נאכדעם: "איך האב שוין קוים געוואוארט דאס יאר זאל אדורכגיין...".

ר' חיים וואלף מאנן ע"ה האט געזאגט, ער האט געפרעגט דעם רבי'ן וועגן מאכן א פענשאן אויף דער עלטער, און דער רבי האט אים געזאגט: יא, מען דארף אוועקלייגן, - דער רבי האט אים געוויזן א רש"י, - איך געדענק נישט וואו, דאכט זיך מיר אין סנהדרין - וואס רש"י שרייבט דארט אז ס'איז די סדר פון א מענטש זיך אוועקצולייגן געלט אויף די עלטער.

געבן פאר א בנין, א טובה בעולם העליון

דאס רעדט מען פון געלט פאר די מוסדות.

איך האב געוואלט נאכזאגן וועגן בנינים אויך, ר' עזריאל ע"ה האט מיר געזאגט אז דעמאלטס ווען מען האט געבויט די מוסדות אין ארץ ישראל איז דעמאלטס געווען א צייט וואס מען האט געדארפט אפקויפן די תנובה בילדינג פאר מוסדות פון יטב לב, און מען האט געדארפט האבן אסאך געלט. דער רבי האט אים געהייסן ער זאל אריבערופן ר' געציל בערגער, און דער רבי האט אים געזאגט, דערציילט מיר ר' עזריאל, איך האב עס געהערט אפאר מאל פון אים, "איך בין דארט געזעצן נעבן רבי'ן, און דער רבי האט אים געזאגט בזה הלשון: "דו ווייסט איך טו קיינמאל נישט בעטן קיין געלט, איך טו קיינמאל נישט מחייב זיין קיין געלט, און איך זאג נישט וויפיל מען זאל געבן, איך וויל דיר אבער זאגן זאלסט וויסן, אז א מענטש געט געלט פאר א בנין צי פאר יונגלעך צי פאר מיידלעך און עס בלייבט אים איבער א זכרון עולם אויף די וועלט איז לאחר מאה ועשרים א געוואלדיגע טובה בעולם העליון".

ער האט עס מקבל געווען און ער האט דעמאלטס אויסגעצאלט די בילדינג, דאכט זיך ס'האט געקאסט $600,000.

די ברכה קומט פון זיך אליינס

יענעם יאר ווען ס'איז געווארן דאס שטעטל, ס'איז געווען תשל"ד איז עס געווען פאר סליחות, דעמאלטס האט דער רבי מחייב געווען א סכום געלט, דעם ערשטן טאג סליחות האט דער רבי געזאגט וויפיל מען זאל געבן און נאכדעם חוה"מ סוכות, איז דער עולם געגאנגען, מען האט אריינגעטראגן דאס געלט, דאס ערשטע מאל וואס מען האט אריינגעטראגן געלט.

נאכדעם וואס מען האט אריינגעטראגן געלט, האט מען געבעטן פון רבי'ן, דער רבי זאל געבן א ברכה, האט דער רבי געזאגט: "מען דארף נישט געבן קיין ברכה, דארט וואו מען געט געלט פאר א קיום התורה וואס וועט זיין פאר דורי דורות, קומט די ברכה פון זיך אליינס". דעם לשון האט דער רבי געזאגט.

דעם רבי'נס מסירות נפש פאר די מוסדות

יעדער איינער ווייסט ביים רבי'ן איז געווען די מוסדות ממש מסירת נפש, און אפילו ביי די לעצטע דינער וואס איז אים נישט געווען גרינג צו קומען איז ער געפארן און געקומען, ער האט זיך אנגעשטרענגט מיט אלע כוחות.

הרה"ג ר' מענדל הענדלער ע"ה האט מיר דערציילט, ער איז געווען אמאל ביים רבי'ן אין בעלל הארבער און דארט זענען געווען הרה"ח ר' לייביש לעפקאוויטש ע"ה מיט הרה"ח ר' סענדער דייטש ע"ה. זיי זענען דארט געווען א לאנגע צייט וואס זיי האבן גערעדט מיט'ן רבי'ן פארשידענע זאכן וואס זיי האבן געהאט איבערצושמועסן פון די מוסדות. זיי האבן געענדיגט רעדן, ווער עס געדענקט דארט ווי אזוי ס'איז געווען, איז געווען טרעפ ארויפצוגיין צום רבי'נס צימער, דער רבי איז געווען דארט שוין כמעט אויבן, ר' לייביש האט זיך דערמאנט נאך עפעס וואס ער האט געוואלט רעדן. דער רבי איז שוין געווען כמעט ביי זיין צימער, האט ר' לייביש געזאגט ער וויל נאך עפעס פרעגן. האט זיך דער רבי אויסגעדרייט און ער האט געוואלט אראפגיין, האט ער געזאגט: ניין, אונז קען מיר דא פרעגן, דער רבי זאל אריינגיין אין שטוב, - בשום אופן נישט. דער רבי האט געזאגט "ס'איז פאר די ישיבה". איז ער אראפגעגאנגען נאכאמאל אלע טרעפ, יעדער איינער ווייסט דעמאלטס ווי אזוי ס'איז שווער געווען פאר'ן רבי'ן, ער איז אראפגעגאנגען אלע טרעפ, ער איז אריינגעגאנגען נאכאמאל אין שטוב און ער האט זיך אראפגעזעצט אויסצוהערן פונקטליך אלעס וואס מען האט צו זאגן.

פארוואס פארשטייט מען נישט אליין

הרה"ח ר' משה אייזענבערג הי"ו האט מיר געזאגט, ווען ער איז אריינגעקומען ארבייטן אין די ישיבה, איז זיין ערשטע ארבייט געווען ער זאל קאלעקטן פאר'ן דינער. און ער האט באקומען א ליסטע פון אפיס וואס ער דארף גיין צו יעדן, די אלע וואס האבן זיך נישט אנגערופן און ער דארף פרעגן יעדן איינעם פארוואס דו געסט נישט, און ער האט געדארפט צוריקקומען צום רבי'ן און זאגן תשובה.

און א סאך מאל האט ער זיך אנגערופן, דער רבי דארף רעדן מיט דעם אדער מיט דעם. האט אים דער רבי געפרעגט: "וואס וועט זיין ווען איך וועל וואוינען אין ירושלים?" - זאגט ער, איך האב קודם נישט געוואוסט אפילו וואס דער אויסדרוק איז, וואס מיינט איך וועל וואוינען אין ירושלים אבער שפעטער איז ער געוואויר געווארן אז לאחר מאה ועשרים פלעגט דער רבי אנרופן "ווען איך וועל וואוינען אין ירושלים". דער רבי האט האט געפרעגט: "אויב מען פארשטייט נישט אליין אז מען דארף געבן וואס וועט זיין ווען איך וועל נישט דא זיין". און דער רבי האט נישט געקענט פארשטיין פארוואס ער דארף בעטן פון מענטשן אז זיי זאלן געבן געלט.

הרה"ח ר' משה אלי' פאלאטשעק הי"ו האט מיר דערציילט, ס'איז געווען איינמאל א' תולדות האט מען געמאכט א גרויסע אסיפה פון אלע עסקנים ביים רבי'ן אין שטוב, און ביי די אסיפה האט זיך דער רבי אויפגעשטעלט און דער רבי איז צוגעגאנגען צו יעדן איינעם און ער האט אים פארגעהאלטן: "פארוואס דארף איך דיך רופן אז דו זאלסט קומען ארבייטן פאר די מוסדות, פארוואס פארשטייסט עס נישט אליין?" דער רבי האט פארלאנגט פון יעדן איינעם א תירוץ, ביז ער איז אנגעקומען צו אים, האט ער געזאגט אז נעכטן ביי שלש סעודות האט דער רבי געזאגט א תורה, אז ס'שטייט דארט ויביאה יצחק האהלה שרה אמו, אז דורכדעם וואס שרה אמינו האט מקיים געווען די מצוות, אזוי ווי ס'שטייט ביי די חלה אז ס'איז אריינגעקומען ברכה בעיסה מיט די אלע מצוות, האט זי אריינגעברענגט א קדושה פאר די אלע אידישע מאמעס וואס וועט זיין שפעטער. האט ער געזאגט אז די זעלבע זאך, דער רבי געט אונז אריין דעם כח אז אונז זאל מיר קענען טון פאר די מוסדות, ממילא קען מיר נאכדעם אנדערש ארבייטן, ווען דער רבי האט דאס געהערט האט ער זיך גלייך אראפגעזעצט, און געענדיגט די שמועס.

איך קען גיין נאר צו מיינע מענטשן

ס'איז געווען איינס פון די זאכן וואס דער רבי פלעגט זייער שטארק מדגיש צו זיין, דער רבי האט געזאגט פאר א איד: "איך האב אויסגעלערנט מיין עולם אז מען זאל געבן, אבער זיי ווייסן נישט ווי איין ווי אויס," האט דער רבי געזאגט בזה הלשון, זאגט ער: "מיינע מוסדות איז באגרעניצט, איך קען נישט גיין אין ערגעץ נישט, איך קען גיין נאר צו מיינע מענטשן, די אנדערע מוסדות קענען גיין צו די גאנצע וועלט און זיי גייען צו די גאנצע וועלט, פארוואס פארשטייט מען נישט אז ביי מיינע מוסדות דארף זיין דער עיקר?"

מען דארף פארשטיין דעם חילוק

דער רבי האט עס געזאגט, איך ווייס פאר וועלכן איד עס איז געווען, ער איז געקומען זאגן אז ער געט נאר פאר'ן קעמפ. האט דער רבי געזאגט: "ס'איז טאקע אמת, ס'איז טאקע מיינע מוסדות, אבער די קעמפ איז נאר צוויי חדשים, דאס איז צען חדשים, האט דער רבי

פארזעצונג אויף זייט 6

בקודש חזיתיך MAIL

מוסיפין על הקודש

די חשוב'ע ליינער זענען מוסיף אויף די ארטיקלען אין בקודש חזיתיך

ביי וועלכע לערערין נישט געוואָלט שיקן

לכבוד מערכת "בקודש חזיתיך"

פאַרגאַנגענעם חודש איז אינעם קאָלום "בזכרינו את ציון" געברענגט געוואָרן וואָס עס דערציילט הרה"ג רבי בנציון יאַקאָבאָוויטש ז"ל, איבער דעם וואָס זיין יונגע טאָכטער האָט קודם געלערנט אין די בית יעקב שולע, אָבער ווען די לערערין פון יענע קלאַס האָט חתונה געהאַט האָט ר' בנציון זיך דערוואוסט פון א שטאַרקע הזנחה ביי די לערערין, און ער האָט שטאַרק אויפגעפאָדערט די הנהלה פון בית יעקב, אַז זיי זאָלן אונטערנעמען שריט קעגן די לערערין, אַז זי זאָל זיך פאַרבעסערן אין דעם ענין. ווען זיינע תחנונים האָבן נישט געהאָלפן, האָט ר' בנציון אַרויסגענומען זיין טאָכטער פון די שולע אויף עטליכע וואָכן, ביז ווען זי האָט שוין סייווי געדאַרפט אַריינגיין אין אַן אַנדערע קלאַס צו א צווייטע לערערין.

ר' בנציון שרייבט נאָר נישט דאָרט וועלכע הזנחה ער האָט זיך דערוואוסט ביי די לערערין, אָבער איך האָב געהערט פון הרה"ח ר' משה טובי' פעדערוויס הי"ו מחשובי זקני הקהלה, וואָס ער האָט געדענקט נאָך יענע תקופה. דערציילט ער אַז די לערערין האָט זיך ליידער נישט אָפּגעשוירן נאָך די חתונה, און זי האָט געלערנט מיט די תלמידות מיט אַן אויפגעדעקטן קאָפּ וואָס איז נישט געווען אָפּגעשוירן. אויף דעם האָט הר"ר בנציון פאַרפירט בכל תוקף, וויאַזוי די שולע קען דאָס צולאָזן. וואָס פאר א דוגמא איז דאָס פאר תלמידות, ווען די לערערין וואָס דאַרף מחנך זיין די קינדער, שטייט פאר זיי אויף אַזאַ אומ'צניעות'דיגן אופן. טראָץ וואָס ס'איז געווען די רעדע פון גאַנץ א קליין מיידל, וואָס האָט נאָך געלערנט אין קינדערגאַרטן, אָבער דאך האָט ר' בנציון נישט מסכים געווען און האָט אַרויסגענומען זיין טאָכטער פון דאָרט.

למעשה האָט ר' בנציון אויפגעטון, אַז מ'האָט איינגעפירט אין בית יעקב א תקנה, אַז די לערערינס דאַרפן קומען אין שולע מיט א צוגעדעקטן קאָפּ, מיט א טיכל אָדער לכה"פ א שייטל, און אַזוי האָט סאַטמאַר אויפגעטון נישט נאָר אין די אייגענע רייען, נאָר יעדער האָט נהנה געווען פון די פעולות פון סאַטמאַר.

ס'איז כדאי דאָס צו פאַרצייכענען, ווי די פאַרצייטישע ערליכע אידן האָבן מיט אַזאַ פעסטקייט זיך געהאַלטן צו די מסורה. טראָץ וואָס די לערערין איז מעגליך אויפגעצויגן געוואָרן אין אַזאַ סביבה וואו מ'איז נישט געווען גענוג נזהר אין דעם ענין פון גילוי שער באשה, דאָך האָט הר"ר בנציון נישט געקענט טראַכטן פון אַזאַ זאַך, אַז א יונג קינד זאל לערנען ביי אַזאַ לערערין, און ער האָט איר אַרויסגענומען פון דאָרט.

יש"כ פאר אייער גאָר געלונגענע אַרבעט, להשקות צמאי חסדך.
י. ז. בני ברק

תלמידים מספרים

פארזעצונג פון זייט 5

נאכגעזאגט דעמאלטס דעם באקאנטן ווארט לא תקפוץ את ידך אלא פתוח תפתח, זאגט ער ווען מען מאכט צו די הענט זענען אלע פינגער'ס אייניג, ווען מען עפנט אויף די האנט איז א חילוק צווישן די פינגערס איינס איז גרעסער פונעם צווייטן, זאגט ער ס'איז דאך א גרויסע חילוק צווישן אזא זאך וואס מען דארף האבן יעדן טאג און א גאנץ יאר, צי א זאך וואס מ'דארף נאר אויף צוויי חדשים". ד.ה. יעדער דארף אליין פארשטיין אז מען דארף טאקע געבן פאר יעדן, אבער מ'דארף פארשטיין איינצוטיילן לויט די וויכטיגקייט.

קיינער האט נאך נישט דערלייגט

הרה"ח ר' משה אייזענבערג הי"ו האט מיר דערציילט, כ'וויל נישט זאגן קיין נאמען, יענער איד איז געווען אין ביהמ"ד, ס'איז געווען שבת אן אפיעל, און יענער איד איז געווען אביסל מער היימיש מיט'ן רבי'ן, האט ער געזאגט פאר'ן רבי'ן, יעדע וואך אן אפיעל, נאכאמאל אפיעל נאכאמאל אפיעל, דער עולם איז דאך ארעם, דער רבי האט געשמייכלט. און ער האט געמיינט אז דער רבי האט עס אנגענומען. און דער איז געווארן אבער אביסל מער ערנסט דער איד, ער האט פארגעהאלטן פאר'ן רבי'ן, מען דארף אביסל קוקן אויף דעם עולם אויך, ווי אזוי קען מען מאכן יעדע וואך אן אפיעל?

דער רבי איז געווארן זייער ערנסט, זאגט דער רבי אזוי: "הער מיך אויס, טאמער דו מיינסט אז איך ווייס נישט דעם מצב פון יעדן איינעם פון דעם עולם, איך ווייס יעדנ'ס איינעמ'ס מצב אדורך און אדורך, טאמער דו מיינסט דו ביסט א גרעסערע בעל רחמנות פון מיר האסטו אויך א טעות, איך קען דיר אבער זאגן ווער ס'האט נאך מיר געגעבן האט נאך קיינער נישט צוגעלייגט".

המשך אין קומענדיגע אויסגאבע אי"ה

בעזהשי"ת

בקודש חזיתיך

מאנאטליכע אויסגאבע וואס
ווערט ארויסגעשיקט פאר
תומכי מוסדות יטב לב
דרב"י בארה"ק

Mailing address:
Yetev Lev Eretz Yisruerl
POB 2123 Monroe, NY 10949

פאר סיי וועלכע קאמענטארן, אדער ווער עס האט איבערצוגעבן סיי וועלכע עפיזאד אדער בילדער און דאקומענטן בשייכות מיט די אנטוויקלונג און אויפהאלטונג פון די מוסדות יטב לב, פארבינדט אייך מיט איינע פון די עסקני יטב לב, אדער רופט אריין אין אפיס

845.782.3091 עקסטענשאן **105#**

אדער קענט איר שיקן אן אימעיל צו

Bakodesh@yetevlevey.com

Layout and Design by:
www.Artistic.Group

Editing by:
Mastermind Marketing

בקכת מזל טוב

לכבוד ידידינו החשובים
שהשמחה במעונם

הרה"ח ר' משה
חיים ווייס הי"ו
מנהל מוסדותינו בני ברק יצ"ו
לרגל שזכה לשמחת חינוך ס"ת למז"ט

הרה"ג ר' צבי יודא
ווייס שליט"א
מגי"ש וחבר הנהלת מוסדותינו ב"ב
לרגל הולדת נכדו למז"ט

הרה"ח ר' שמעון יצחק
פילאפף הי"ו
חבר מערכת בקודש חזיתיך
לרגל אירוסי בתו למז"ט

הרה"ח ר' דוד
ווערטהיימער הי"ו
עסקן לטובת מוסדותינו הק'
לרגל הולדת בתו למז"ט

עסקני מוסדות יטב לב

איבערצוגעבן נדבות פאר די מוסדות אדער זיך
איינצוהאנדלען א שותפות אין החזקת מלמד

וויליאמסבורג
ר' מאיר פערל הי"ו, מנכ"ל
917.836.0447
הרב אהרן טייטלבוים שליט"א
917.453.0970
ר' הלל מנשה מארמארשטיין הי"ו
347.243.8419

קרית יואל
ר' דוד מאיר שווארץ הי"ו
845.421.5294
ר' אשר זעליג בלייך הי"ו
845.662.5250
ר' יושע אליעזר עקשטיין הי"ו
845.500.7101

בארא פארק
ר' משה חיים קאהן הי"ו
718.812.5249

מאנטריאל
ר' קלמן אליעזר לעווי הי"ו
514.915.6315

מאנסי
ר' יוסף מאיר שמידמאן הי"ו
845.270.8949

קרית טאהש
ר' יצחק שווארטץ הי"ו
450.419.1605

אויסטראליע
ר' זלמן גראס הי"ו
0431.695.391

אויסצולייליגן א יטב לב פושקע אדער צו באקומען א נייע פושקע

וויליאמסבורג
ר' יואל לאנדא הי"ו
347.786.2985

קרית יואל
ר' יואל צבי הירשפעלד הי"ו
845.662.4091

פאר אלע איינגעלעגנהייטן פון דעם קרן הבנין החדש אין בני ברק רופט:

ר' בנציון אלי' זאלדאן הי"ו
845.537.0995

ר' יואל בראווער הי"ו
347.385.3892

רעזערווירט דעם דאטום!

די יערליכע פרויען פארטי אין וויליאמסבורג

לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק

וועט פארקומען אי"ה

א' סליחות הבעל"ט | **אין זאל פון פוינט פלאזא אין וויליאמסבורג**

די אויסגאבע "בקודש חזיתיך"
ווערט ארויסגעשיקט
חודש'ליך אויף די פאסט פריי
אן אפצאל פאר אלע אונזערע
תומכים איבער ניו יארק און
מאנטריאל

מאי דהוה

קורצע נייעס און נאטיצן מהנעשה והנשמע אינעראלב די קארידארן פון אונזערע מוסדות אין ארה"ק, און באריכטן איבער די אקטיוויטעטן אין אויסלאנד למען קיום המוסדות

אין די יעצטיגע טעג ארום די יומא דהילולא קדישא פון מרן רביה"ק זי"ע, ווען טויזענטער אידן האבן געשטראמט צום ציון הק' האבן אנ"ש מפריש געווען שיינע סכומים לצדקה פאר דעם רבי'נס הייליגע מוסדות יטב לב אויף וועלכן ער האט זיך אוועקגעגעבן מיט מסירות נפש כל ימיו על אדמת אמעריקע.

בשעת הונדערטער בחורים חסידי'שע, ליטווישע און ספרדי'שע צוגלייך האבן זיך ארומגעדרייט בחוצות העיר בני ברק מיט רענצלעך, ספרים און תעודות נאכ'ן מסיים זיין דעם שנת הלימודים און גיין אויף בין הזמנים, איז דער הילכיגער קול תורה במוסדותינו הק' ווייטער אנגעגאנגען אן קיין שום ענדערונג פון א גאנץ יאר כפי הוראת רבוה"ק זי"ע.

פארגאנגענעם כ"ו אב העעל"ט איז אין ירושלים עיה"ק אפגעהאלטן געווארן דער יערליכער דינער לטובת מוסדות יטב לב ווי אנ"ש תושבי ירושלים עיה"ק זענען זיך צוזאמגעקומען שטיצן אונזערע הייליגע מוסדות בעין יפה וברוח נדיבה.

ווי יאר יערליך קומען אנ"ש תושבי יורושלים ארויס מיט א שטארקייט צו שטיצן די הייליגע מוסדות, טראץ וואס א גרעסערער טייל פונעם ציבור זענען נישט קיין בעלי יכולת און עס קומט זיי אן שווער, דאך נעמען זיי אראפ פון דאס ביסן פון מויל צו קענען שטיצן די הייליגע מוסדות און זוכן נישט זיך ארויפצולייגן גענצליך אויף די הילף פון אנ"ש אין חוץ לארץ.

ערב שבת חזון האבן די תלמידים פון כיתות מכינה לישיבה קטנה פון בני ברק זיך געשטעלט צום פארהער אויף דעם ערשטן פרק פון מסכת קידושין, נאכ'ן זיך מייגע זיין איבערצו'חזר'ן דעם גאנצן פרק מיט תוספות, און זיך פארהערט דערויף דורך בחינות בכתב, זענען זיי זיך עס געגאנגען פארהערן בע"פ ביי הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטערן שליט"א רב מערב בני ברק, די בחינה האט געדויערט קרוב צו א שעה. דער רב שליט"א האט גאר שטארק הנאה געהאט פון די קלארע תשובות, דערנאך האט דער רב משמיע געווען דברי חיזוק. פאר די תלמידים.

א גאר רירנדע "חומש סעודה" איז אפגעהאלטן געווארן פאר די תלמידי כיתה א' אין ירושלים עיה"ק, וואו עס האבן זיך באטייליגט די חשוב'ע עלטערן און זיידעס פון די קינדער. דער מעמד איז געווארן אנגעפירט דורכ'ן מלמד מומחה הר"ר מנחם הלל פאלאטשעק הי"ו, עס האט אויפגעטרעטן הגה"צ דומ"ץ דקהילתינו ירושלים שליט"א, און נאכ'ן מעמד האבן די עלטערן זיך ארויסגעלאזט אין פייערליכע טענץ מיט די קינדער אויף די אקסלען.

אין די וואך וואס מען לערנט אין די פרשה דעם פסוק פון וכתבתם על מזוזות ביתך, זענען די תלמידים פון כיתה ב' אין ירושלים עיה"ק אריבערגעגאנגען אויף א באזוך צו א סופר סת"ם האברך החשוב מוה"ר יואל אברהם מאשקאוויטש הי"ו, צו זען פון דער נאנט וויאזוי מען שרייבט תפילין און מזוזות.

אין די פארגאנגענע וואכן האבן די הנהלת המוסדות פון בני ברק פראכטפול פאראייביגט אויפ'ן בנין התת"ת דעם נאמען פונעם אומפארגעסליכן נדבן הרה"ח ר' יודל שטערן ז"ל וועלכער האט איבערגעלאזט א גרויסן סכום געלט לטובת המוסדות, אצינד האט מען אינסטאלירט אינדרויסן פונעם בנין די ווערטער "קומת ר' יהודה שטערן וזוגתו מרת שרה", דאס וועט אי"ה פארבלייבן לזכר נשמתם, אז די תלמידי התת"ת זאלן געדענקען צו לערנען לע"נ נאכדעם וואס זיי האבן ליידער נישט איבערגעלאזט קיין זש"ק.

די תלמידים פון די כיתה מכינה לישיבה קטנה יטב לב אין ירושלים עיה"ק האבן זיך געשטעלט צום פארהער אויף הלכות תפילין ביי הגאון ר' שמעון יצחק שלעזינגער שליט"א מגדולי המוצי"ם דהעדה החרדית, וועלכער האט אפגעשריבן א הערליכער מכתב תעודה פאר די בחורים.

נייער לוח השנה לשנת תש"פ ערשינען דורך מוסדות יטב לב, מיט די זעלבע פראקטישע באקוועמליכקייטן פון די פריערדיגע יארן צום צופרידנהייט פון אונזערע חשוב'ע תומכים פון איבער גרעיטאר ניו יארק.

אין די 9 טעג ווען מען פראוועט נישט קיין שמחות, איז ווי יאר יערליך אפגעהאלטן געווארן אן אסיפת חינוך פאר אלע עלטערן פון תלמידי מוסדותינו הק' פון ירושלים עיה"ק. נאכדעם וואס דער ציבור האט געהערט עטליכע דרשות פון די חשוב'ע בעלי דרשנים, איז פארגעקומען א ספעציעלע שאלות ותשובות סעסיע בעניני חינוך וואס איז נוגע פאר יעדן טאטן. די תשובות זענען געענטפערט געווארן דורכ'ן בעל מחנך הרה"ג ר' מאיר זומער שליט"א.

אין די קומענדיגע טעג גייט אריין אין קראפט דער היי יעריגער "שמחת יו"ט" קאמפיין דורך מוסדות יטב לב צו ערמעגליכן אויסצוצאלן גענצליך אלע מרביצי תורה אין די מוסדות הק' אויף די ימים טובים הבעל"ט אריינצוברענגען א שמחת יו"ט אין זייערע שטובער. אנ"ש וועלן זיך משתתף זיין ברוח נדיבה.

בני ברק

באַריכטן-און-בילדער מהנעשה ונשמע אין די הייליגע מוסדות

די תלמידים פון כיתות מכינה לישיבה קטנה פון בני ברק שטעלן זיך צום פארהער ביי הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטערן שליט"א רב מערב בני ברק

די קינדער אין בני ברק קילן זיך אפ פון די שווערע היצן ביי די וואסער ריידס וואס איז געברענגט געווארן דורך די הנהלת התלמוד תורה

אלס טייל פון די זומער פראגראמען פאר די קינדער איז אראפגעברענגט געווארן א שוחט ווי מען האט געצייגט פאר די קינדער דעם פראצעדור פון שחיטת העופות

די הנהלת המוסדות פון בני ברק האט פראכטפול פאראייביגט אויפ'ן בנין הת"ת דעם נאמען פונעם אומפארגעסליכן נדבן הרה"ח ר' יודל שטערן ז"ל וועלכער האט איבערגעלאזט א גרויסן סכום געלט לטובת המוסדות

ראיית מומלכתי

אין קורצן פון פריער: מיר האַלטן אינמיטן שילדערן דעם השתלשלות פון אונזער מיידל שולע "בנות ארץ ישראל" אין בני ברק, און מיר האָבן שוין דערציילט עטוואָס פון די אויסטערלישע שוועריגקייטן וואָס די שולע האָט זיך אָנגעשטויסן אין די ערשטע תקופה.

צווישן די ערשטע תלמידות פון אונזער מיידל-שולע אין בני ברק, ציילט זיך די חשוב'ע מרת ליכטנשטיין תחי', אשת הרה"ח ר' אשר אנטשיל הי"ו מחשובי אנ"ש אין וויליאַמסבורג, און טאָכטער פון הרה"ג רבי אברהם יצחק דייטש ז"ל פון די חשוב'ע מרביצי תורה בקהלתינו הק' אין בני ברק, וועלכע דערציילט פאַרשידענע אינטערעסאַנטע זכרונות פון אירע קינדער יאָרן אין יענע תקופה ווען די שולע איז געגרינדעט געוואָרן:

בית יעקב? בשום אופן!

"אין יאָר תשט"ו האָבן מיר זיך געצויגן קיין בני ברק (פריער האָבן מיר געוואוינט אויף עטליכע אַנדערע מקומות אין ארץ ישראל.) מיר האָבן דאָרט געוואוינט נעבן דעם בנין פון אַלגעמיינע מיידל שולע "בית יעקב המרכזי". מיינע עלטערן האָבן נישט געהאַט וואו צו שיקן לערנען מיך און מיין שוועסטער. סאַטמאַר האָט דאַן נאָכנישט פאַרמאָגט קיין אייגענע שולע, און פון מיך לייגן אין בית יעקב האָט מיין טאַטע אפילו נישט געוואָלט טראַכטן. ס'האָט אים ממש געקרענקט. ער האָט געזאָגט "וועגן דעם בין איך אַוועק פון א קליינעם ישוב און געקומען אַהער קיין בני ברק, אַז מיינע טעכטער זאלן מוזן גיין אין בית יעקב?".

"ס'איז דאך שוין גוט באַקאַנט ווי שטאַרק דער רבי האָט פאַרפירט אין ניו יאָרק, אַז ער וויל אויסדרוקליך אַז מ'זאָל שאַפן אן אייגענע מיידל שולע אין בני ברק. אין בני ברק איז עס געווען מיין טאַטע און נאָך עטליכע יחידים וועלכע האָבן נישט אויפגעהערט צו פאַרפירן אַז מ'מוז זיך נעמען דערצו אויסצופירן דעם רבי'נס רצון, צו גרינדן א שולע אין בני ברק. מיין טאַטע האָט זיך צוזאַמגענומען מיט נאָך עטליכע עסקנים, און מ'האָט פלייסיג געאַרבעט אַז די שולע זאָל קענען געגרינדעט ווערן.

"מיין טאַטע ר' אברהם יצחק האָט געאַרבעט צוזאַמען מיט די עסקנים, הרה"ח ר' יודל קרויס ז"ל וועלכער איז געווען דער שליח פון רבי'ן מייסד צו זיין זיינע הייליגע מוסדות; הרה"ח ר' משה יוחנן וויינבערגער ז"ל וועלכער האָט זייער פעסט געאַרבעט דערפאַר; און בעיקר מיט הרה"ח ר' משה דוד טעללער ז"ל וואָס מיין טאַטע ע"ה איז געווען מיט אים ממש ווי א צווילינג. ס'איז אינטערעסאַנט אַז היינט ליגן זיי אויפ'ן ביה"ח צוזאַמען איינער נעבן דעם צווייטן. אָבער אויך בחיים חיותם זענען זיי געווען שטאַרק נאָנט, ביידע האָבן כסדר איבערגעלאָזט די שטיבער, אַרומצולויפן שאַפן געלט פאר די סאַטמאַרער שולע.

"די און נאָך אידן, ובפרט טאַקע הר"ר בנציון יאַקאָבאָוויטש האָבן געאַרבעט מיט מסירת נפש ממש פאר די שולע. איך געדענק ווען איך בין געווען א קינד, איז געווען א מיטונג ביי אונז אין שטוב. איך געדענק נישט – און מסתמא האָב איך ניטאַמאָל מיטגעהאַלטן – וואָס מ'האָט דאָרט גערעדט. אָבער אַזויפיל געדענק איך, אַז מיין טאַטע האָט ממש געקאָכט. ער האָט געפייערט איבער דעם נייעם מוסד.

"ווי מ'האָט שוין דערציילט דאָ, האָט מען בעיקר געדאַרפט פועל'ן ביי די מאַמעס אַז זיי זאָלן מסכים זיין אַריינצוגעבן די קינדער אין די נייע שולע. איך וועל פאַרציילן, אַז אפילו מיין מאַמע ע"ה האָט שווער מסכים געווען אַז מיר זאָלן גיין אין די נייע שולע. מיר האָבן אין די עטליכע יאָר פון ווען מיר זענען אָנגעקומען קיין ארץ ישראל ביז מיר זענען אָנגעקומען קיין בני ברק, שוין אַזויפיל געוואַנדערט פון איין פלאַץ

צו די אַנדערע, אַז בני ברק איז שוין געווען אונזער מנוחה. מיר האָבן דאך געוואוינט נעבן דעם בנין פון בית יעקב המרכזי, האָט מיין מאַמע געוואָלט אַז מיר זאָלן דאָרט אַריינגיין, אַז מיר זאָלן שוין נישט ווייטער דאַרפן וואַנדערן און גיין אַזוי ווייט, נאָר אַז מיר זאָלן וואוינען נעבן די שולע.

"אָבער מיין טאַטע האָט נישט געוואָלט הערן פון אַזאַ געדאַנק, און ער האָט געאַרבעט מיט מסירת נפש פאר די נייע שולע, ביז ווען די שולע איז געגרינדעט געוואָרן אָנהייב שנת תשט"ז. עס איז קודם געגרינדעט געוואָרן קינדערגאַרטן און נירסערי, און די ערשטע קלאַס. איך בין שוין געווען עלטער, און פאר מיר איז נאָך דעמאָלט נישט געווען קיין קלאַס. אָבער מיין יונגערע שוועסטער איז געווען פון די תלמידות מיט וועמען די שולע איז געגרינדעט געוואָרן.

וואָס זוכט עטס?

"מ'האָט זיך דאַן געמוטשעט מיטן טרעפן א פאַסיגן פלאַץ וואָס אָפּצודינגען, וואו אַהערצושטעלן די שולע, ביז ענדליך מ'האָט געטראָפן עפעס א פאַרשטופטע דירה'לע קעגן איבער ספינקער ביהמ"ד, וואָס דאָרט האָט מען געעפנט די ערשטע דריי קלאַסן.

"צו האָבן "טראַנספּאָרטאַציע" צו פירן די קינדער אין שולע איז נאָך דעמאָלט ניטאָמאָל געווען קיין חלום, און מ'האָט געדאַרפט גיין צופיס ברענגען די קינדער אין שולע. פאר מיין מאַמע איז זייער שווער אָנגעקומען איבערצולאָזן דעם שטוב אינדערפרי, צו ברענגען מיין שוועסטער אין שולע. פלעגט מיין עלטערער ברודער ר' אלי' דייטש הי"ו וועלכער איז דאַן שוין געווען צען יאָר אַלט, גיין איר טראָגן אין שולע.

"דעם ערשטן טאָג וואָס מיין ברודער האָט איר געטראָגן אין שולע, האָט ער אוודאי נישט געוואוסט געהעריג דעם וועג. מיין מאַמע האָט זיי אָנגעזאָגט וויאַזוי צו גיין, אָבער די דירה וואו די שולע איז געגרינדעט געוואָרן, האָט דאָך זיכער נישט געהאַט קיין געהעריגע צורה פון א שולע, און אָנקומענדיג אין די געגענט האָבן זיי, מיין ברודער און מיין שוועסטער זיך געדרייט דאָרט פאַרלוירן, נישט וויסנדיג וואו צו גיין.

"מן השמים האָט זיך אַזוי געפירט, אַז עפעס א פרוי וואָס האָט דאָרט געוואוינט, האָט זיי געזען דאָרט זיך דרייען פאַרלוירן, האָט זי אַרויסגעשריגן צו מיינע געשוויסטער 'קינדערלעך, וואָס זוכט עטס?' האָט מיין ברודער געזאָגט 'איך זוך עפעס א נייע אידישע שולע'. האָט די פרוי זיי געזאָגט 'קומט אַריין צו מיר'... די פרוי איז געווען די אייגנטומער פון די עטליכע צימערן וואָס מ'האָט אַרויסגעדינגען פאר די שולע, און זי האָט זיי געוויזן וואו צו גיין.

"די ערשטע לערערין אין די שול איז געווען די חשוב'ע מרת מאַטיאַש, די פרוי פון הרה"ח ר' בנימין, און די טאָכטער פון הרה"ח ר' חיים פריעדמאַן ז"ל פון נתני'. ר' חיים איז געווען א געטרייער עסקן פאַר'ן רבי'ן, און ער איז געווען ווי דער סאַטמארער אַמבאַסאַדאָר דאָרט אין נתני'. זיי האָבן נאָך דעמאָלט דאָרט געוואוינט. איך ווייס נישט וויאַזוי זי איז געקומען קיין בני ברק, אָבער אַזוי איז געווען, זי איז געווען די ערשטע לערערין אין די שולע. שפעטער האָט מען אויפגענומען נאָך אַנדערער לערערינס.

אינוועסטירט אייגן געלט

"אַזוי האָט די שולע זיך געבויט צוביסלעך, נאָך א מיידל און נאָך א מיידל, נאָך א קלאַס און נאָך א קלאַס. ר' יוסף אלי' ביקל און ר' חיים הערש שווארטץ האָבן זיך אָפּגעגעבן מיטן צוציען נאָך מיידלעך פאר די שולע סיי פון בני ברק און סיי פון אַנדערע מקומות. זיי זענען אַרומגעפאָרן אין פאַרשידענע דערפלעך באר שבע, יסודות און נאָך, צו ברענגען פון דאָרט פרישע תלמידות, און די אַנדערע עסקנים האָבן זייער פלייסיג געאַרבעט צו שאַפן געלט פאר די שולע.

"א חלק געלט איז געקומען פון אַמעריקע וואָס די היזיגע מוסדות יטב לב האָט געשיקט, אָבער ס'איז נישט געווען גענוג. פלעגט מיין טאַטע ע"ה צוזאַמען מיט ר' משה דוד טעללער ע"ה אַרומלויפן שאַפן געלט. מ'האָט איבערגעלאָזט די אייגענע שטיבער, כדי צו שאַפן נאָך עפעס א סכום און נאָך עפעס א סכום פאר די נייע שולע.

"איך ווייס אַז ר' משה דוד האָט אַמאָל באַקומען עפעס א גרויסן סכום געלט וואָס ער וואָלט גוט געקענט נוצן פאר זיך. אָבער ניין, ער האָט דאָס אַוועקגעגעבן פאר די שולע, כדי מ'זאָל קענען צאָלן געהאַלט פאר די איינגעשטעלטע. זייענדיג א געטרייער עסקן פאר די מוסדות, איז דאך שוין די טבע ביי מענטשן אַז מ'טרעפט שוין אַלץ פעלערס אויף וואָס אים צו באַרעדן. דאָס זעלבע איז געווען מיט ר' משה דוד, מ'האָט אים באַרעדט פאַרשידנס, אָבער איך ווייס קלאָר וויפיל ער האָט אַוועקגעגעבן פון זיין אייגענע געלט, פאר די הצלחה פון די שולע.

הויפּט פּרינציפּ: קיין העברעאיש!

"אַזוי איז די שולע געשטיגן. א יאָר שפעטער אויפ'ן לערן-יאָר פון שנת תשי"ח האָט מען שוין געעפנט נאָך קלאַסן און איך בין אויך אַריין אין די שולע. דעם צווייטן יאָר האָט די שולע שוין פאַרמאָגט פופציג מיידלעך. היינט איז עס אפשר א וויץ, אָבער דעמאָלט איז דאָס געווען א גאַנצער דערגרייכונג אַז מ'האָט שוין אַזויפיל תלמידות.

"ס'איז נישט גרינג געווען. די איינציגסטע זאַך וואָס האָט אונז געהאַלטן איז געווען דאָס וואָס מיר האָבן געוואוסט אַז מיר זענען סאַטמאַרער, מיר האָבן אַנדערע פרינציפּן, און מיר האָבן אַנדערע הנהגות, ובפרט די הויפּט-זאַך אַז מיר רעדן נישט קיין עברית. ביי אונז האָט מען געלערנט נאָר אויף אידיש, א זאַך וואָס איז בכלל נישט געווען זיינס גלייכן אין בני ברק, און דאָס האָט אונז דערהאַלטן.

"מ'האָט זיך געפלאָגט אויפצונעמען ערליכע לערערינס וואָס זאָלן פאַרשטיין וואָס מ'מעג און וואָס מ'טאָר נישט לערנען מיט סאַטמאַר, און דער מנהל הר"ר בנציון יאַקאָבאָוויטש ז"ל האָט אין דעם אַריינגעלייגט גאָר שטאַרקע כוחות צו באַגלייטן די לערערינס, און זען אַז זיי זאָלן לערנען נאָר זאַכן וואָס איז אויסגעהאַלטן מיט אונזער שיטה, און טאַקע נאָר אויף די אידישע שפּראַך.

"איך געדענק איינע פון די לערערינס, זי איז געווען זייער א חשוב'ע פרוי פון ליטווישן אָפּשטאַם. איך האָב איר יעדן טאָג באַגלייט סיי אינדערפרי ווען זי איז געקומען אין שולע, און סיי נאָכמיטאָג ווען זי איז אַהיים פון די שולע. די גאַנצע צייט וואָס זי איז געווען מיט אונז צוזאַמען, אפילו אויפ'ן וועג, האָט זי זייער אַכט געגעבן נישט אַרויסצורעדן אפילו

איין וואָרט העברעאיש. איך געדענק ווי אויפ'ן וועג האָט זי געטראָפן פאַרשידענע גוטע פריינד וועלכע האָבן געוואָלט אָנהייבן רעדן מיט איר, איר באַגריסן א. ד. גל. אָבער זי האָט די גאַנצע צייט געלייגט דעם פינגער אויפ'ן מויל, און געוויזן אַז זי קען נישט רעדן. זי האָט בשום אופן נישט געוואָלט רעדן העברעאיש פאַרענט פון אונז.

גולה אחר גולה

"אין יענע יאָרן, תשי"ז-י"ח האָט מען געהאַלטן אינמיטן בויען דעם נייעם סאַטמאַרער ישוב "שיכון קרית יואל". די הייזער זענען נאָך געווען רוי. אונז האָט מען צוזאַמגענומען אין די זיבעטע הויז וואָס מ'האָט געהאַלטן אינמיטן בויען, און דאָרט האָט מען אונז רעגיסטרירט.

"דער בנין וואו די שולע איז קודם געעפענט געוואָרן, איז שוין געוויס געווען צו קליין. דאָרט האָט מען שוין נישט געקענט בלייבן. דעמאָלט זענען מיר געגאַנגען צו א בנין נעבן כולל חזון איש, וואו מיר האָבן געלערנט א שטיק צייט.

"דעמאָלט האָט מען אויפגענומען די חשוב'ע רביצין הערשקאָוויטש ע"ה אַלס מנהלת. זי איז געווען די פרוי פון הר"ר מרדכי ז"ל. זייער איידעם איז געווען דער לעלובער רבי כ"ק אדמו"ר רבי אלתר אלעזר מנחם זצ"ל, באַקאַנט אַלס "רב אלתר'ל" דער פאָטער פון די געהויבענע ברידער, הרה"צ המשפיע רבי אלימלך בידערמאַן שליט"א, הרה"צ רבי נחמן בידערמאַן שליט"א, כ"ק אדמו"ר רבי דוד'ל מלעלוב שליט"א פון בארא פּאַרק און נאָך.

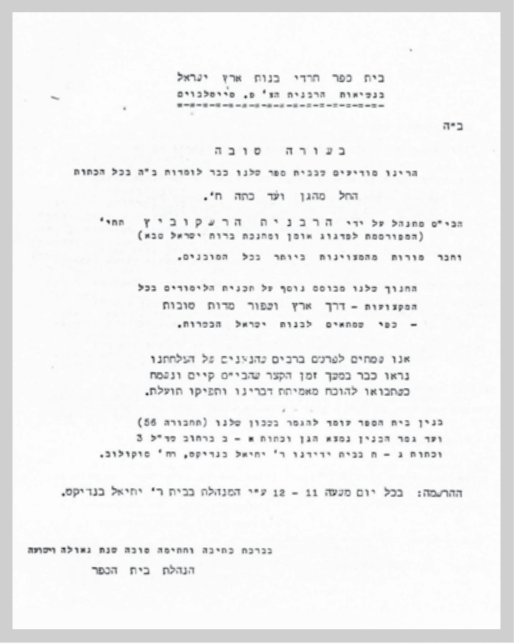
בית כפר חרדי בנות ארץ ישראל
בנשיאות הרבנית הצ' פ. טירשלבוים

ב"ה

בעורה סובה

הרינו מודיעים שבבית ספר שלנו כבר לומדות ב"ה בכל הכתות
החל מהגן ועד כתה ח'.

הבי"ס מתנהל על ידי הרבנית הרשקוביץ תחי'
(המפורסמת לפדגוג אומן ומחנכת ברוח ישראל סבא)
וחבר מורות מהמצוינות ביותר בכל המובנים.

החנוך שלנו מבוסס נוסף על תכנית הלימודים בכל
המקצועות - דרך ארץ ושפור מדות סובות
- כפי שמתאים לבנות ישראל הכשרות.

אנו שמחים לפרסם ברבים שהנצנים של הצלחתנו
נראו כבר במשך זמן הקצר שהבי"ס קיים ונשמח
כשתבואו להוכח מאמיתת דברינו ותפיקו תועלת.

בנין בית הספר עומד להגמר בשכון שלנו (חבורה 56)
ועד גמר הבנין נמצא הגן וכתות א - ב ברחוב סר"ל 3
וכתות ג - ח בבית ידידנו ר' יחיאל בנדיקס, רח' סוקולוב.

ההרשמה: בכל יום משעה 11 - 12 ע"י המנהלה בבית ר' יחיאל בנדיקס.

בברכת כתיבה וחתימה סובה שנת גאולה וישועה
הנהלת בית הספר

די מודעה פון די סאטמארער מיידל שולע אין בני ברק אז מען האט שוין געעפנט אלע קלאסן, און אז די שולע ווערט געפירט דורך די חשוב'ע רביצין הערשקאוויטש ע"ה. דער מודעה זאגט אויך אז בקרוב וועט מען שוין ענדיגן דאס אויפבוי פון די נייע בנין פאר די שולע אין דעם שיכון קרית יואל ב"ב, און דערווייל זענען די קלאסן פלאצירט אין עטליכע הייזער

"זי האָט אַסאַך כוחות אַריינגעלייגט אין די שולע, און אַסאַך פון די יסודות וואָס גייט נאָך אָן אין די שולע איז איר צו פאַרדאַנקן. אגב, אויך איר טאָכטער די רביצין פון רבי אלטר מלעלוב זצ"ל האָט א שטיק צייט געדינט אס מחנכת אין די שולע. זי איז אָבער ליידער יונגערהייט נפטר געוואָרן.

"א שטיק צייט שפעטער ווען מיר האָבן שוין נישט געקענט זיין נעבן כולל חזון איש, זענען מיר אַריבער אויף רחוב סאקאלאוו, וואו הר"ר יחיאל בענעדיקט ז"ל האָט אַוועקגעגעבן זיין ביהמ"ד. דאָרט איז געווען איין גרויסע ביהמ"ד וואָס מ'האָט איינגעטיילט. אין יעדן ווינקל איז געווען אן אַנדערע קלאַס, און וואו עס איז געווען א ליידיג פּלאַץ האָט מען דאָס פאַרוואַנדעלט אין נאָך א קלאַס. אויף די טרעפן-צימער איז אויך אַהערגעשטעלט געוואָרן א קלאַס.

אין שיכון

"א יאָר שפּעטער, אָנהייב שנת תשי"ט האָט מען שוין געענדיגט בויען טייל פון די דירות אין שיכון קרית יואל, און דער היימישער ציבור האָט אָנגעהויבן זיך דאָרט אַריינצוציען. דעמאָלט איז דער זיבעטער בנין נאָך אַלץ נישט געווען פאַרטיג. האָט מען דאָס איינגערישט אַלס א בנין פאַר די שולע. מ'האָט גענומען צוויי דירות, און פון יעדע צימער האָט מען געמאַכט נאָך א קלאַס.

"ס'איז אָבער נאָך אַלץ נישט געווען גענוג פּלאַץ, האָט מען איינגעטיילט די שולע אין צוויי טיילן. טייל קלאַסן זענען געקומען אין שולע אין די פאַרמיטאָג שעות, און די אַנדערע זענען געקומען נאָכמיטאָג. מ'האָט געלערנט ביז פאַרנאַכטס... דאָס איז דעמאָלט געווען דער מצב.

נייע תלמידות, וויניגער פּלאַץ

הר"ר בנציון דערציילט, אַז ביז דעמאָלט האָט מען זיך מורא'דיג געפּלאָגט צו טרעפן א געהעריגן בנין. אַזוי פאַר די תלמוד תורה האָט מען זיך נאָך געקענט אַן עצה געבן. אויסער די אייגענע בנינים וואָס מ'האָט נאָך געהאַלטן אינמיטן בויען, אָבער זענען כאָטש געווען שוין טיילווייז פאַרטיג, אַזוי אַז מ'זאָל קענען זיך דאָרט אַריינציען אויף צייטווייליג, האָט מען אָבער ווען עס האָט זיך אויסגעפעלט, געקענט טרעפן גענוג בתי מדרשים וואָס זאָלן מסכים זיין עס צו פאַרדינגען פאַר די תלמוד תורה. אָבער ווייניג האָבן זיך צוגעכאַפּט צו פאַרדינגען די בתי מרשים פאַר א מיידל שולע, און דאָס האָט נאָך נאָר שווערער געמאַכט צו טרעפן א פּאַסיגן פּלאַץ פאַר די שולע.

דעריבער ווען די בנינים אין שיכון קרית יואל האָבן אָנגעהויבן צו פאַרענדיגט ווערן, האָט מען גענוצט די דירות פון בנין 7 אַלס דער נייער לאָקאַל פאַר די שולע.

אָבער טאַקע אין די זעלבע צייט האָט די שולע זיך היבש פאַרגרעסערט, נאָכדעם וואָס די אַלע וואָס האָבן זיך אַריינגעצויגן אין די נייע דירות אין שיכון קרית יואל, האָבן געמוזט זיך אונטערנעמען, אַז די קינדער וועט מען שיקן נאָר אין די סאַטמאַרער מוסדות, אַזוי זענען צוגעקומען היבש תלמידות צו די שולע, און מ'האָט שוין ווייטער געדאַרפט זיך נעמען זוכן א פּאַסיגן מקום וואו זיך צו פּלאַצירן.

דאַן האָט די הנהלה אַריינגעשפּרונגען אין דעם פרישן פּראָיעקט, אויפצובויען אַן אייגענעם בנין פאַר די שולע, ווי מיר וועלן אי"ה שילדערן אין קומענדיגע אויסגאַבע.

פאַרזעצונג אי"ה

ר׳ העניך דוד דערציילט!

גוטע קינדער, שיינע שידוכים

א מעשה פלא האט דערציילט אמאל ברבים הרה״ח ר׳ העניך דוד שווארץ ז״ל, וואס פלעגט יארן ארומפארן אין אמעריקע, אין פארשידענע שטעטלעך און מקומות, נאך געלט פארן רבינ׳ס הייליגע ארץ ישראל׳דיגע מוסדות.

ס׳איז געווען איינמאל ערב ראש השנה, איז ער זיך געגאנגען געזעגענען ביים רבי׳ן זי״ע, און אריינגעשריבן אין קוויטל, ״פרנסה טובה״. דרייט זיך אויס דער רבי, און פרעגט אים בדרך צחות:

״דו זוכסט פרנסה?! דו ארבעטסט דאך פאר מיינע ארץ ישראל׳דיגע מוסדות״?...

ענטפערט ר׳ העניך דוד: מיין רביצין טענה׳ט אבער אז מיר האבן שוין גרויסע קינדער, און איך דארף זיין אינדערהיים, מחנך זיין זיינע קינדער, און דא פארט ער ארום א גאנץ יאר, און איך קען זיך נישט אומקוקן אויף די קינדער געהעריג...

און ער האט צוגעלייגט נאך א פראבלעם: אויך האט מיין רביצין מורא מ׳וועט זאגן אז דער טאטע איז א ״קאלעקטאר״ און ס׳וועט שאטען פאר שידוכים...

איז ממילא וויל ער בעטן דעם רבי׳ן זאל מתפלל זיין אז ער זאל טרעפן א בעסערע פרנסה.

דער רבי זי״ע הערט וואס ער זאגט און ער ענטפערט אים תיכף:

״הער מיר צו; דו פאר ווייטער נאך געלט פאר מיינע ארץ ישראל׳דיגע מוסדות״

״איך וועל אינזינען האבען דיינע קינדער, און איך זאג דיר צו דו וועסט האבען גוטע קינדער״

און וועגן די שידוכים זאג איך דיר:

״אדרבה, דו וועסט זען דו וועסט טון שיינע שידוכים!״

האט ר׳ העניך דוד אויסגעפירט, אז ער האט געטוהן ב״ה גאר שיינע שידוכים, און יעדן מאל וואס ער איז אריינגעגאנגען צום רבי׳ן האט אים דער רבי געזאגט:

״נא, איך האב דיר געזאגט, אז דו וועסט טאן שיינע שידוכים...!!״

ער האט דערציילט, אז ער האט אמאל געפרעגט בדרך צחות איינעם פון זיינע מחותנים וואס איז געווען א חשוב׳ער רב, ״פארוואס האט איר זיך מיט מיר משדך געווען? איר זענט דאך א רב און איך בין א גבאי צדקה?...״

האט אים יענער רב געזאגט: איך האב אייך אויסגעקוקט ווען איך האב אייך געזען פארן אין די מרחקים, און איך האב געזען ווי איר היט זיך נישט צו עסן אין דער פרעמד, האב איך געזעהן ווער איר זענט!!

האט ר׳ העניך דוד געזאגט: יעצט זע איך וואס דער רבי האט מיר געזאגט מיט׳ן לשון ״אדרבה״, אז איך זאל טון ווייטער און ס׳וועט נישט שאטן פאר די שידוכים, ווייל טאקע דורכ׳ן ארומפארן אין די מרחקים איז אויסגעקומען א טובה וואס האט צוגעהאלפן צו א גוטן שידוך בעז״ה, ואף דבר מדבריו לא נפל ארצה.

תלמידים דערציילן

בזכרינו את ציון

נכבדי אנ"ש תלמידים מימי קדם במוסדות יטב לב בארה"ק דערציילן זייערע זכרונות פון די בראשית יארן אין מוסדות יטב לב, און איבער דאס לעבן און שאפן פון אנ"ש תושבי ארה"ק בימים ההם

11

הרה"ח ר' חיים אליעזר גראָס הי"ו

סגן ראה"ק דקהלתינו הק' אין וויליאַמסבורג

איך וועל דערציילן נאך פארשידענע זכרונות פון פערזענליכע ענינים וואס כ'האב געהאט מיט'ן רבי'ן זי"ע.

דער רבי גיט הצלחה געלט

גלייך נאָך מיין חתונה, ווי נאָר עס האָבן זיך פאַרענדיגט די שבעת ימי המשתה, בין איך אַריין צום רבי'ן ז"ל צו נעמען הדרכה אין וואָס איך זאָל עוסק זיין פאַר פרנסה.

(אין יענע תקופה איז נאָך נישט געווען איינגעפירט דער באַגריף פון כוללים, ובפרט איז ידוע אין די בראשית יאָרן האָט דער רבי נישט געהאַלטן פון גיין אין כולל. דער רבי האָט געהאַלטן אַז איינער וואָס איז באמת נפשו חשקה בתורה, וועט שוין טרעפן א וועג ווי אַזוי צו פאַרבלייבן ביים לערנען. ווי עס איז טאַקע געווען דער מציאות, אַז די עטליכע אידן מאנ"ש וואָס האָבן באמת געוואָלט בלייבן ביים לערנען, זענען טאַקע געבליבן טראָץ וואָס סאַטמאַר האָט נאָכנישט פאַרמאָגט קיין אייגענעם כולל. אָבער אַזוי בדרך כלל האָט דער רבי יעדן געשיקט אַרבעטן, און אפילו די סאַמע שענסטע אידן האָט דער רבי באַפוילן אַז מ'זאָל עוסק זיין לפרנסה. נאָר אין די שפּעטערע יאָרן ווען עס האָבן זיך געעפענט כוללים פון אַנדערע קרייזן, און עטליכע היימישע אידן זענען אַהינגעגאַנגען לערנען, האָט דער רבי שוין יאָ באַפוילן צו גרינדן אַן אייגענעם כולל.

עכ"פ האָב איך געפרעגט דעם רבי'ן וואָס צו טון. האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו מיר "דו האסט דאך דיין שוואָגער בעריש (הרה"צ רבי בעריש לויפער שליט"א בן הר"ר שמעון ז"ל) ער איז ביי די דיימאנטן, זאָל ער דיך אויסלערנען דעם פאַך.

האָב איך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז איך וואָלט געוואָלט אַז דער רבי זאָל מיר געבן 'הצלחה געלט'. האָט דער רבי זיך גלייך אָנגערופן צום משב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל וועלכער איז פונקט געווען אין שטוב "יאָסל ברענג אָבער זילבערנס". איז ר' יוסף אַרויסגעגאַנגען, און ער איז צוריקגעקומען מיט צוויי זילבערנע דאָלאַרס. דער רבי האָט דאָס גענומען בידו הקדושה, ער האָט דאָס געהאַלטן א שטיק צייט, און ער האָט דאָס געבענטשט. נאָכדעם האָט ער מיר דאָס געגעבן, און ער האָט זייער וואַרעם געוואונטשן.

פאַרשטייט זיך אַז איך האָב געטון וואָס דער רבי האָט געהייסן, און א שטיק צייט בין איך טאַקע געווען ביי די דיאמאנטן ביזנעס.

דו פאַרדינסט שיין...

עטליכע יאר שפּעטער איינמאָל ווען איך בין אַריין אל הקודש פּנימה, האָט דער רבי אָפּגעליינט דאָס קוויטל, און גלייך געט ער זיך א רוף אָן צו מיר 'איך הער אַז דו מאַכסט שיין פּרנסה'. איך האָב דאַן געאַרבעט ביי איינעם, א חשוב'ער בעל הבית מאנ"ש, און פון רבי'נס ווערטער וואָס דער רבי האָט מיר דערציילט אַז ער האָט געהערט אַז איך מאַך שיין פּרנסה, האָב איך פאַרשטאַנען אַז דער רבי וויל עפּעס וויסן. האָב איך מיר גענומען קוראַזש, און איך האָב געפרעגט דעם רבי'ן "מעג איך אפשר וויסן ווער עס האָט דאָס געזאָגט פאַר'ן רבי'ן?"

האָט דער רבי מיר געזאָגט "יאָ, דער אייגענטומער פון דיין אַרבעטס-פּלאַץ האָט מיר דאָס געזאָגט". האָב איך געפרעגט דעם רבי'ן אויב איך קען וויסן וואָס ער האָט געזאָגט, וויפיל איך פאַרדין? זאָגט דער רבי אַ געוויסן סכום וואָס יענער האָט געזאָגט אַז איך פאַרדין אַזויפיל, וואָס איז געווען גאָר א שיינעם סכום אין יענע יאָרן (בערך תשכ"ו-כ"ז). האָב איך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז ס'האַלט נאָכנישט דאָרט, און איך פאַרדין נישט נאָר עטליכע הונדערט דאָלאַר ווייניגער. אויף דעם האָט דער רבי מיר געענטפערט "דאָס איז אויך זייער שיין". דערנאָך האָט דער רבי מיך אָפּגעזעגענט און ער האָט מיר שיין אָנגעוואונטשן.

א טאָג שפּעטער ווען איך בין אַריינגעקומען צו די אַרבעט, האָב איך געזאָגט פאַר מיין בעה"ב אַז ער קומט מיר אן הוספה אויף מיין געהאַלט. "וואָס עפּעס?" פרעגט ער. זאָג איך אַז ער האָט געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז איך פאַרדין אַזויפיל, און למעשה פאַרדין איך נאָר עטליכע הונדערט דאָלאַר ווייניגער.... דער אייגענטומער האָט זיך

געוואונדערט פון וואו איך ווייס דאָס, און ער פרעגט מיך "דער רבי האָט דיר דאָס דערציילט?". זאָג איך אים אַז יאָ, און איך דערצייל אים וואָס איך האָב נעכטן געהאַט מיטן רבי'ן. דערציילט מיר דער בעל הבית, אַז די זאַך איז געווען אַזוי, ער איז אַריינגעקומען צום רבי'ן, און ער האָט זיך אויפגעטון פאַר'ן רבי'ן אַז דעם רבי'נס א קרוב אַרבעט ביי אים. האָט דער רבי אים געפרעגט ווער? האָט ער געענטפערט אַז איך אַרבעט ביי אים. האָט דער רבי אים געפרעגט "נו, מאַכט ער כאָטש פרנסה?". האָט ער געענטפערט אַז יאָ, איך מאַך דאָרט שיין פרנסה. האָט דער רבי אים געפרעגט וויפיל איך פאַרדין דאָרט. האָט ער זיך געשעמט צו זאָגן וויפיל איך פאַרדין טאַקע, דעריבער האָט ער גוזאָגט א גרעסערן סכום. "למעשה האָט דער רבי מיך געכאַפּט"... - זאָגט מיר מיין בעה"ב.

דער רבי איז מגי' אינמיטן געזעגענען

איינמאָל אין די תקופה ווען דער רבי האָט געהאַלטן אינמיטן שרייבן דעם הייליגן ספר "על הגאולה ועל התמורה" בין איך בין אַריין צום רבי'ן זיך געזעגענען. פונקט ווען איך בין אַריינגעקומען, האָט דער רבי זיך אויפגעהויבן פון פּלאַץ, און איז צוגעגאַנגען צו די ספרים שאַפע. איך ווייס נישט צו דער רבי האָט מיך באַמערקט אַריינקומען, אָבער אויסגעזען האָט עס אַז דער רבי האָט מיך בכלל נישט באַמערקט.

דער רבי האָט אַרויסגענומען פון ספרים-שאַפע א פעקל פאַפּירן, כתבי ידות, ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף א בענקל ביים זייט פון טיש, נישט אויף זיין געוועונליכן פּלאַץ, און ער האָט דורכגעבלעטערט די פאַפּירן. דער רבי האָט אַרויסגענומען א בלאַט, און עס דורכגעקוקט מיט אן ערענסטקייט, ער האָט אויסגעשטראָכן א גרויס חלק פונעם בלעטל, און צוגעשריבן אין די זייט א פאר שורות, און אַזוי איז ער דורך דעם גאַנצן פעקל. נאָכדעם האָט דער רבי אַלעס צוריקגעלייגט אין די שאַפע, און ער האָט זיך צוריקגעזעצט אויף זיין פּלאַץ. ער האָט אויסגעדרייט צו מיר, און ער זאָגט מיר "נו וואָס זאָגסטו עפּעס".

האָב איך געגעבן פאַר'ן רבי'ן מיין קוויטל, דער רבי האָט דאָס געליינט און מיך אויסגעפרעגט כדרכו, דערנאָך האָט ער מיר וואָרעם אַנגעוואונטשן, און איך בין אַרויס פון צימער. איך ווייס נישט פּאַרוואָס פונקט דעמאָלט האָט דער רבי מגי' געווען דעם ספר, און צי דאָס איז טאַקע געווען די כתבים פון על הגאולה ועל התמורה.

ווען איך בין אַרויסגעקומען האָט דער עולם מיך באַפאַלן, היתכן א אינגערמאַן האַלט אַזוי לאַנג אויף דעם רבי'ן... איך האָב פרובירט מיך צו פאַרענטפערן, אָבער איך בין באַלד געגאַנגען ווייטער.

דער וויכוח מיטן קאַפּישער רב

איינמאָל ימים טובים-צייט (איך געדענק נישט וועלכן יאָר) בין איך אינמיטן די נאַכט געגעבן אויף די גאַס פון בעדפאָרד עוו. און איך בין דורך דעם רבי'נס הויז. האָב איך געהערט ווי עס קומט אַרויס קולות פון רבי'נס הויז. דעם רבי'נס קול האָב איך דערקענט, אָבער דער אַנדערער קול פון דעם וואָס האָט זיך גע'טענה'ט מיטן רבי'ן איך האָב נישט געקענט דערקענען. איך בין זייער נייגעריג געווען וואָס עס גייט דארט פאר. בין איך ארויף צום רבי'נס שטוב, די טיר איז געווען ברייט אָפן, און איך בין אַריין. אויך די טיר פון רבי'נס פריוואַטע צימער איז געווען ברייט אָפן, און מ'האָט געקענט אַלעס מיטהאַלטן.

שטילערהייט האָב איך זיך געשטעלט נעבן די טיר, און איך האָב געזען אַז אינדערינען געפונט זיך דער קאַפּישער רב הגה"צ רבי יעקב לעבאָוויטש זצ"ל און זיי האָבן זיך ארומגע'טענה'ט איבער עפּעס אַן ענין. זיי זענען געווען אַזוי פאַרטיפט אין דעם שמועס, אַז זיי האָבן מיך בכלל נישט באַמערקט ווי איך שטיי דאָרט.

א מודעה פון הרה"ח ר' שלום לויפער ז"ל אין די ערשטע יארן אז מען קען ביי אים איינהאנדלען יאנאווער אתרוגים און אויך ביבער הוטן...

שפּעטער האָב איך מער געהערט, אַז זיי האָבן זיך גע'טענה'ט איבער די יאַנעווער אתרוגים, וואָס בשעתו זענען רוב יאַנעווער אתרוגים געקומען אָן קיין פּיטום, וואָס דער קאַפּישער רב זצ"ל האָט געוואָלט אַרויסקומען מיט א פסק הלכה, אַז די יאַנעווער אתרוגים וואָס וואַקסן אָן קיין פּיטומ'ס איז פסול, ווייל אויפ'ן זעלבן בוים וואַקסט דאָך אויך אתרוגים מיט פּיטומ'ס, איז פון דעם אן איבערצייג אַז די אתרוגים וואָס האָבן נישט קיין פּיטום איז דער פּיטום אַראָפּגעפאַלן דערפון, און ס'איז פסול צו נוצן פאַר די ד' מינים.

האָב איך געזען ווי דער קאַפּישער רב האַלטן א שולחן ערוך אין

די הענט, און צייגט פאַר'ן רבי'ן "דאָ שטייט עס". דער רבי האָט זיך אָבער נישט געלאָזט, און ער האָט אָנגעהויבן צו טענה'ן אַז פשט אין מגן אברהם איז גאַנץ אַנדערש. איך געדענק ווי דער רבי האָט א געשריי געטון "די ציונים ווילן לערנען אַזוי פשט, ווייל זיי ווילן אַז מ'זאָל נעמען נאָר ארץ ישראל'דיגע אתרוגים". דער קאַפּישער רב האָט דערנאָך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז ער האָט אַזוי פאַרשטאַנען פשט אין מגן אברהם, אָבער אויב דער רבי פאַרשטייט אַנדערש, שטעלט ער זיך נישט קעגן, און ס'איז גאָרנישט געוואָרן פון דעם איסור אויף די יאַנעווער אתרוגים.

איך בין נישט לאַנג געבליבן דאָרט שטיין, ווייל כ'האָב נישט געוואָלט אַז מ'זאָל מיך דאָרט טרעפן ווי איך איר הער זיך אונטער. איך בין גלייך אַוועקגעגאַנגען פון דאָרט. נאָר שפּעטער האָב איך מיך פאַראינטערעסירט וואָס דער וויכוח איז געווען, האָב איך געהערט אַז מ'האָט זיך גע'טענה'ט איבער דאָס וואָס כ'האָב דערציילט.

דער רבי האָט חושש געווען אַז אויב מ'וועט אַרויסגעבן אן איסור אויף די אתרוגי יאַנעווע, וועט דער ציבור נאָו נעמען ארץ ישראל'דיגע אתרוגים, אויף וואָס דער רבי האָט געהאַט פאַרשידענע גאָר שטאַרקע חששות, ובפרט אין א שנת השמיטה און די יאָרן אַרום. דעריבער האָט דער רבי אַזוי שטאַרק זיך געשפּאַרט, זיכער צו מאַכן אַז עס קומט נישט אַרויס קיין איסור קעגן די אתרוגים פון יאַנעווע.

אגב, היינט איז שוין אַנדערש מיט דעם, וואָס די פאַרבעסערטע טעכניק ברענגט אַז ס'איז שוין היינט דאָ צו באַקומען סאַך מער יאַנעווער אתרוגים מיט פּיטומ'ס. דערצו ברענגט מען היינט אַסאַך אתרוגים פון מאָראָקאָ, א זאַך וואָס איז דעמאָלט נישט געווען.

פּורים נאָכן עבודת היום מיט א הויפן ספרים

איין יאָר פּורים, דאָס ערשטע אָדער דאָס צווייט יאָר נאָך מיין חתונה, האָט מיין פעטער, מיין שווערס ברודער, הרה"ח ר' שלום לויפער מיך מכבד געווען אויסצונצן דעם טאָג פון פּורים, אַרומצוגיין שאַפן געלט פאַר די פּערזענליכע צדקה-צוועקן פון מרן רביה"ק זי"ע. ר' שלום פלעגט אויך מכבד זיין אַנדערע אינגעלייט, און מיך האָט ער אויך מכבד געווען. ביך אין אַרומגעגאַנגען פון הויז צו הויז. איבעראָל האָט מען מיך מכבד געווען מיט אַביסל משקה... אַזוי אַז ווען איך בין פאַרנאַכטס אַהיימגעקומען, האָב איך שוין ניטאַמאָל געקענט שטיין אויף די פיס, ווער רעדט נאָך פון פּראַווען א סעודה...

איך בין אַריינגעפאַלן אין בעט, און איך בין אויפגעשטאַנען ערשט אינמיטן די נאַכט. ווען איך האָב מיך דערוועקט האָב איך קודם געדאַווענט מעריב, און נאָכדעם האָב איך איבערגעציילט דאָס געלט וואָס איך האָב געמאַכט במשך דעם טאָג. עס האָט זיך מיר אַרויסגעשטעלט אַז איך האָב געמאַכט הונדערט דאָלאַר, זייער א שיינעם סכום בימים ההם. (פאר 29 סענט האָט מען דאַן געקענט קויפן צען פונט פּאטאטעס. א פּעקל ציגרעטלעך האָט געקאָסט אַכצן צענט... א דירה אין וויליאַמסבורג האָט געקאָסט צווישן צען און צוואָנציג טויזנט דאָלאַר... הונדערט דאָלאַר איז געווען אַסאַך געלט...)

דעמאָלט האָב איך באַשלאָסן, לאָמיך פּרובירן אַריבערצוגיין צום רבי'נס שטוב, אפשר וועל איך נאָך דאָרט עפּעס טרעפן. איך קום אן אונטן אין רבי'נס ביהמ"ד, אָבער ס'איז שאַ-שטיל, קיינער איז נישט דאָרט געווען. בין איך אַרויף אויבן צום רבי'נס שטוב. דאָרט זענען אַלע טירן געווען אָפן, און איך האָב געזען ווי דער רבי זיצט ביים טיש איבער א הויפן פון ספרים, און איז מעיין דערין.

האָב איך פאַרשטאַנען אַז מ'האַלט שוין נאָך אַלעם. דער סדר פון רבי'ן אום פּורים איז דאך געווען, אז ביים טיש האָט ער מאריך געווען בעבודת היום, מיטן זיך מבשם זיין ביין און מיטן זאָגן דברי תורה. שפּעטער איז דער רבי אַרויס אויף אָפּרוה, און דערנאָך איז דער רבי איז דער רבי צוריק ערשינען צום טיש, וואו דער רבי האָט ממשיך געווען די סעודה, ער האָט טועם געווען פונעם מאכל קרויט, און דערנך געבענטשט און געדאַווענט מעריב.

איצט אַז כ'האָב געזען דעם רבי'ן שוין ביים לערנען, האָב איך פאַרשטאַנען אַז מ'האַלט שוין נאָך אַלעם. בין איך דאָרט געבליבן שטיין א שטיק צייט, און זיך צוגעקוקט ווי דער רבי לערנט. נאָך א שטיק צייט האָט דער רבי זיך אויפגעהויבן די הייליגע אויגן, און ער האָט מיך דאָרט געזען. האָט דער רבי מיך געפרעגט צו איך וויל עפּעס. בין איך צוגעגאַנגען צום רבי'ן און כ'האָב געזאָגט אַז איך האָב דאָ הונדערט דאָלאַר וואָס איך האָב צוזאַמגענומען, און איך וויל דאָס געבן פאַר'ן רבי'ן. האָט דער רבי געזאָגט 'נו געב אַהער'. כ'האָב אַלעס אויסגעפּאַקט פון די טאַש, און אַרויסגעלייגט אויפ'ן טיש, זיך איינגעבויגן אַרויס אויף צוריקוועגס ווי דער סדר איז...

דריי טעמים יאָ צו געבן...

איינמאָל ווען איך האָב געוואוינט דאָהי, איז צו מיר אַריינגעקומען א איד, איינער מיטן נאָמען הורוויץ, מיט וועמען מיר האָבן געוואוינט בשכינות אין די קטמון געגענט אין ירושלים. ער איז געווען א ראָפּשיצער אייניקל, אָבער איז געגאַנגען אָנגעטון אַזוי מאָדערן, אָן קיין באָרד, מיט א יעקישן הוט וכדומה. ער איז געווען א נאָנטער משפחה-קרוב מיט הרבנית הצדיקת ע"ה א"ח מרן רביה"ק זי"ע.

ער האָט געאַרבעט אין די פּאָסט-ביוראָ אין ארץ ישראל. אָבער ער האָט נישט געטראָגן די פּשוט'ע פּאָסט, נאָר ער האָט זיך אָפּגעגעבן מיט די "דיפּלאָמאַטישע פּאסט" דאָס הייסט פאַרשידענע פּאָסט וואָס די מדינה אָדער פאַרשידענע מיניסטאָרן האָבן געשיקט צו פאַרשידענע פּערזענליכקייטן, האָט מען צוליב זיכערהייט סיבות דאָס נישט געשיקט מיט די געוועונליכע פּאָסט, נאָר מיט דיפּלאָמאַטישע פּאסט וואָס דער איד האָט הורוויץ האָט פּערזענליך אָפּגעליפערט צו זיי, און עס זיי אַליינס איבערגעגעבן.

אַזוי איז אויסגעקומען אַז ער פלעגט עטליכע מאָל א יאָר קומען קיין ניו יאָרק, קומענדיג ספּעציעל צו פאָרן צו ברענגן די דיפּלאָמאַטישע פּאָסט. יעדעס מאָל וואָס ער איז דאָ געווען, האָט ער באַזוכט ביי מיר אין שטוב. ער האָט מיר געברענגט א גרוס פון מיין היים-שטאָט קטמון.

איינמאָל ווען ער איז דאָ געווען, האָט ער מיר געזאָגט אַז ער האָט מיטגענומען א בריוו וואס הרה"ח ר' ירמי' טעסלער ז"ל האָט געשיקט פאַר'ן רבי'ן, און ער האט געוואָלט אַריבערגיין צום רבי'נס

שטוב דאָס איבערצוגעבן. דאָס איז געווען נאָך היבש פרי, בערך צען אַזייגער פאַרמיטאָג, וואָס דעמאָלט האָט מען – ווי באַקאַנט – זייער שווער געקענט צוקומען צום רבי'ן. דער רבי האָט דאַן נאָך געהאַלטן פאַר'ן דאַווענען. האָב איך אים געזאָגט אַז געוועגליך אין די צייט איז דער רבי נאָך פאַרנומען מיטן זיך גרייטן צום דאַווענען, און איך ווייס נישט אויב מ'וועט אים קענען אַריינלאָזן.

אָבער דאך בין איך קודם געגאַנגען מיט אים צום רבי'נס שטוב. איך בין אַרויף מיט אים צום רבי'נס פריוואַטע צימער, און איך האָב געזען אַז ס'איז צוגעשפּאַרט. בין איך אַראָפּ מיט אים צו די רביצין ע"ה, און ער האָט אָנגעהויבן אויסצורעכענען פאַר די רביצין זיין גאַנצע יחוס, ווי אַזוי זיי זענען קרובים. דאַן האָט ער געזאָגט פאַר די רביצין אַז ער וויל וויכטיג אַריינגיין צום רבי'ן. קודם האָט די רביצין געזאָגט אַז דער רבי איז אין די צייט איינגעשפּאַרט, און מ'קען נישט אַריינגיין צום רבי'ן. האָט ער גע'טענה'ט אַז ער קען נישט וואַרטן, ווייל ער איז דאָ אין ניו יאָרק אינגאַנצן אויף א פּאָר שעה, באַלד פאָרט ער שוין צוריק, און ער קען דאָס נישט אָפּלייגן אויף שפּעטער.

האָט די רביצין געזאָגט אַז זי וועט פּרובירן צו טון וואָס זי קען. זי האָט דאַן געמאַכט א וואַרעמע טיי, און מיר זענען צוזאַמען אַרויף צום רבי'נס שטוב. די טיר איז דאך געווען צוגעשפּאַרט, האָט די רביצין געקלאַפּט אין טיר. דער רבי איז גלייך געקומען צו די טיר, ער האָט געעפנט דעם טיר מיטן ווייסן ווערסטל אָנגעטון, און ער איז געווען דערשראָקן, ווייל געוועגליך האָט מען אין די צייט נישט געקלאַפּט אין טיר. האָט די רביצין געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז דער איד איז זיינס א קרוב, און ער איז דאָ נאָר אויף א פּאָר שעה, ער פאָרט שוין באַלד אַהיים, וויל ער זיך געזעגענען פון רבי'ן.

האָט דער רבי אים געהייסן אַז ער זאָל זיך זעצן, און דער רבי האָט אים געפרעגט וואָס ער טוט. האָט ער דערציילט אַז ער אַרבעט ביי די דיפּלאָמאַטישע פּאָסט, וואָס ער טראָגט דאָס אָפּ צו וועמען מען שיקט אים. האָט דער רבי אים געפרעגט מיט א ווערטל, צי ער קען אפשר אַריינקוקן אין די פּאָסט... דער רבי האָט דאָך אַלעס געוואָלט וויסן וואָס עס טוט זיך דאָרט ביי די רשעים.

שוין דער שמועס האָט זיך פאַרצויגן אַביסל, און דער רבי האָט אים אויסגעפרעגט זיין יחוס, און ווי אַזוי ער איז א קרוב. ער האָט אויך איבערגעגעבן דעם בריוו פון ר' ירמי' טעסלער, און צום סוף האָט ער געגעבן א קוויטל פאַר'ן רבי'ן. דערביי האָט ער זיך אָנגערופן צום רבי'ן אַז ער קומט פון ארץ ישראל און ער האָט נישט מיט זיך קיין אַמעריקאַנער געלט, דעריבער גיט ער נאָר א קוויטל אָן קיין פדיון.

האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו אים, קוק אַהער, דו ביזט אן ארץ ישראל איד, ביזט א רבי'ש אייניקל און דערצו נאָך א קרוב אויך, וואָס צוליב די אַלע דריי סיבות, וואָלט איך דיר געדאַרפט געבן... פאַר יעדע סיבה עקסטער פריי איך מיך אַז ס'איז דאָ אַמאָל וואָס צוליב די סיבה דאַרף איך גאָרנישט געבן... אַזוי אַז אפילו איך באַקום נישט ביי דיר קיין פדיון, גיי איך נאָך אַלץ אַרויס מיט ריווח... דער רבי האָט זיך צושמייכלט, און מיט דעם האָט ער אָפּגעזעגענט דעם איד.

ביידע ווייס'נס וויסן נישט...

איינמאָל ווען איינער פון מיינע קינדער איז נאָך געווען גאָר יונג, האָט מיין פרוי באַקומען אן אינפעקציע. זי איז אַריבער צו דר. ווייס וועלכער האָט געהאַט זיין אָפיס קעגן איבער די דירה פון מרן רביה"ק זי"ע. נאָכ'ן אונטערזוכן האָט ער געזאָגט אַז דער מצב איז היבש ערנסט, און אַז זי מוז אַריינגיין אין שפּיטאָל פאַר באַהאַנדלונגען. בין איך אַריבער צום רבי'ן פרעגן וואָס צו טון. האָט דער רבי געזאָגט אַז מ'זאָל גיין קיין מאַנהעטן צו א געוויסן דאָקטאָר ווייס (נישט דער זעלבער ביי וועמען זי איז געווען אין וויליאַמסבורג) און מ'זאָל אים פרעגן וואָס צו טון.

יענעם פרייטאָג איז זי טאַקע געפאָרן קיין מאַנהעטן, און זי איז געגאַנגען צום יענעם דאָקטאָר ווייס. ער האָט איר אונטערגעזוכט, און טאַקע באַשטעטיגט אַז זי מוז אַריינגיין אין שפּיטאָל פאַר באַהאַנדלונגען. דער דאָקטאָר האָט געזען אַז דער אינפעקשאָן איז שוין זייער טיף דעריבער וועט מען איר דאַרפן אָפּערירן אין שפּיטאָל. ער האָט געזאָגט אַז לויט ווי ער זעט, וועט זי זיך נישט לאַנג קענען אַרויסדרייען פון שפּיטאָל, און אַז שוין זונטאָג אָדער מאָנטאָג וועט זי שוין צוזן גיין אין שפּיטאָל.

מוצאי שבת בין איך געווען ביים רבי'ן ביי שלש סעודות. נאָך שלש סעודות פלעגט דער רבי אַרויסגיין פון ביהמ"ד אויף א קורצע ווייל. ער פלעגט גיין ביים זייט פון ביהמ"ד וואו עס איז געווען א שטיקל אָפיס פאַר'ן משמש. האָב איך דאָרט אָפּגעוואַרט דעם רבי'ן. ווי דער רבי האָט מיך דערזען, פרעגט ער מיך "נו וואָס הערט זיך?". האָב איך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז דאָקטאָר ווייס פון מאַנהעטן זאָגט אויך דאָס זעלבע ווי דאָקטאָר ווייס פון וויליאַמסבורג, אַז זי מוז אַריינגיין

דעם רבי'נס דירה אין קרית יואל אויף די בעיקערטאון גאס

אין שפּיטאָל, ווייל דער אינפעקשאָן איז זייער טיף און מ'מוז דאָס אָפּערירן. געט מיר דער רבי א זאָג "ווייסט וואָס איך וועל דיר זאָגן,ביידע דאָקטוירים הייסן ווייס, און קיינער פון זיי ווייסט נישט"... דער רבי האָט מיר געזאָגט פון עפּעס א געוויסע סאָרט רפואות וואָס די עלטערע פרויען האָבן געוואוסט דערפון פונדערהיים, דער רבי האָט מיר געזאָגט "די עלטערע אידענעס ווייסן ווי אַזוי מ'מאַכט דאָס, זעה אַז זי זאָל דאָס מאַכן און עס וועט גאָרנישט זיין".

וכך הוה, מיין שוויגער האָט געמאַכט די רפואה. דאָס האָט געברענגט אַז דער גאַנצער אינפעקציע און די אייטער איז אַרויפגעקומען צום אויבערפלאַך. ווען זי איז נאָכדעם געגאַנגען צום דאָקטאָר האָט ער געזען אַז די גאַנצע אייטער איז שוין אַרויפגעקומען, האָט ער איר געזאָגט "יעצט דאַרפסטו שוין נישט גיין אין שפּיטאָל". ער האָט דאָס צושטאָכן, די אייטער איז אַרויסגעקומען, און זי האָט ב"ה געהאַט א רפואה אָן דעם וואָס זי זאָל דאַרפן גיין אין שפּיטאָל, אַלעס אין זכות פון רבי'ן זי"ע.

ער זאָל טאַקע נישט וויסן

ביי אן אַנדערע געלעגנהייט האָב איך געהאַט אַזאַ מעשה ביים רבי'ן. איינער פון מיינע קינדער וואָס איז נאָך געווען זייער יונג, בערך צוויי יאָר אַלט, האָט ל"ע באַקומען א לעבער אינפעקציע. די לעבער איז אים געוואָרן זייער געשוואָלן, און מ'האָט געמוזט גיין אין שפּיטאָל. דער דאָקטאָר האָט זייער אָפּגעשראָקן, און ער האָט געזאָגט אַז ער זעט נישט פון וואו די אינפעקציע קומט, דעריבער וועט ער מוזן דורכפירן א ריי מיט גרונטליכע טעסט, כדי צו וויסן וואס דאָ גייט פאָר.

נו, וואָס טוט מען אין אַזאַ צייט? מ'לויפט אַריבער צום רבי'ן אַז ער זאָל מתפלל זיין. איך בין גלייך אַרויסגעפאָרן קיין קרית יואל, און איך בין דאָרט אָנגעקומען צום רבי'נס דירה וואו ער האָט דאַן געוואוינט אויף בעיקערטאַון. כ'האָב געשריבן א קוויטל ביים משב"ק ר' יוסף אשכנזי ז"ל וועלכער האָט געשריבן מיין בקשה, און איך בין אַריין בקודש פנימה. דעם רבי'נס געטרייער גבאי הרה"ח ר' מאיר דייטש הי"ו איז דאָרט געווען אינדערינען, אַרויסהעלפענדיג פאַר'ן רבי'ן מיט אַלעם וואָס האָט זיך אויסגעפעלט.

דער רבי האָט געליינט דאָס קוויטל, און ער האָט מיך אויסגעפרעגט וואָס עס גייט פאר. דערנאָך האָט ער מיך געגעבן א פרעג "און וואָס זאָגט דאָרט דאָקטאָר?" האָב איך געענטפערט וואָס דער דאָקטאָר האָט מיר געזאָגט, אַז דערווייל טרעפט ער גאָרנישט, און דעריבער וויל ער דורכפירן מער גרונטליכע טעסטן. דאַן האָט דער רבי מיר געגעבן די הענט און מיר זייער וואַרעם אָנגעוואונטשן.

האַלטנדיג אינמיטן אַרויסגיין פון רבי'נס צימער, האָט דער משב"ק ר' מאיר דייטש מיר געשריגן אַז זאָל זיך צוריקקומען, ווייל דער רבי רופט מיך צוריק. בין איך צוריקגעקומען, און דער רבי זאָגט מיר "דער דאָקטאָר זאל טאקע גאָרנישט טרעפן". כ'האָב נישט פאַרשטאַנען גענוי וואָס דער רבי מיינט צו זאָגן, אָבער כ'האָב געוואוסט אַז יעדעס וואָרט קומט אן שווער פאַר'ן רבי'ן צו רעדן, האָב איך נישט געוואָלט צופיל באַמוטשענען און איבערפרעגן. דער רבי האָט מיר נאָכאַמאָל געגעבן די הענט און איך בין אַרויסגעגאַנגען.

ברכת צדיק עשתה רושם, באַלד נאָכ'ן רבי'נס ברכה איז פאר מיין זון בעסער געוואָרן, און דער דאָקטאָר האָט מיר געזאָגט אַז ער זעט אַז די אינפעקציע איז שוין אַראָפּ, און אַז ער זעט שוין גאָרנישט אויף די לעבער, אַזש אפילו קיין טעטסטס פעלט שוין נישט אויס צו מאַכן, און אַז ביז צוויי טעג וועט ער שוין קענען פאַרלאָזן דעם שפּיטאָל. דער דאָקטאָר האָט מיר געזאָגט אַז ער ווייסט נישט וואָס דאָ איז געווען, ווי אַזוי די אינפעקציע איז געקומען און ווי אַזוי דאָס איז אַוועקגעגאַנגען. ממש ווי דער רבי האָט מיר אָנגעוואונטשן אַז "ער זאָל טאַקע נישט וויסן". ער האָט נישט געוואוסט, אָבער איך יא... דורכ'ן רבי'נס ברכה.

א נאָמען נאָך אן עלטער זיידן בחיים

איך האָב געהאַט עטליכע אינטערעסאַנטע זאַכן ביים רבי'ן בנוגע די נעמען פון מיינע קינדער שיחיו, איך וועל דערציילן איינס דערפון צוליב דעם געוואלדיגן חידוש דערפון.

דאס איז געווען איינמאל ווען עס איז מיר געבוירן געוואָרן א טאָכטער. און מיין מאַמע ע"ה האָט געוואָלט אַז איך זאָל איר געבן דעם נאָמען "מלכה" נאָך איר מאַמע. בין איך געגאַנגען פרעגן דעם רבי'ן איבער דעם. האָט דער רבי מיך געפרעגט "נו וואָס איז דען די פראַגע?" האָב איך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן אַז איך האָב אן עלטער באַבע וואָס לעבט נאָך, זי הייסט פערל מלכה, און דעריבער קלער איך אַז מ'קען נישט געבן דעם נאָמען. אויסער דעם האָב איך געזאָגט פאַר'ן רבי'ן, אַז די באַבע מלכה, מיין מאַמעס מאַמע נאָך וועמען איך וויל געבן דעם נאָמען, איז אַוועק ביים קריג. כ'האָב צוגעלייגט פאַר'ן רבי'ן, אַז טראָץ וואָס איך האב אן עלטער באַבע וואָס הייסט פערל מלכה, האָב איך אויך א שוועסטער וואָס הייסט מלכה. דאָס איז געווען, ווייל זי איז געבוירן בשעת מיין טאַטע האָט געוואוינט אין אן אַנדערע שטאָט, און ביים געבן דעם נאָמען האָט מיין טאַטע זיך פאַרגעסן אַז זיין באַבע הייסט מיט דעם נאָמען.

ווען דער רבי האָט געהערט מיינע ספיקות, האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו מיר "א באַבע פרעגט מען נאָך, אן עלטער באַבע פרעגט מען שוין נישט, איבערהויפּט נאָך אַז ס'איז שוין דאָ א נאָמען און זי האָט גאָרנישט רעאַגירט דערויף, קענסטו דאך אוודאי געבן דעם נאָמען". איבער דעם וואָס די באַבע מלכה נאָך וועמען איך האָב געוואָלט געבן דעם נאָמען איז אַוועק ביים קריג, האָט דער רבי מיר געהייסן אַז איך זאָל צוגעבן דעם נאָמען רחל.

שפּעטער ווען די טאָכטער מיינע האָט געבוירן א זון, און זיי האָבן געוואָלט געבן א נאָמען "מאיר יוסף" נאָך א זיידן, האָט מיין טאַטע ר' יוסף יושע ז"ל נאָך געלעבט. האָב איך זיי געזאָגט אַז איבער דעם ענין האָב איך א בפירוש'ן פסק פון רבי'ן, אַז א זיידן דאַרף מען פרעגן. זיי האָבן טאַקע געפרעגט רשות פון מיין טאַטן, ער האָט מסכים געווען, און זיי האָבן טאַקע געגעבן דעם נאָמען מאיר יוסף.

אין אמעריקע דארף יעדער איד האָבן א מקוה אין טאַש

איך וועל איך דערציילן אַן אינטערעסאנטע זאַך וואָס איך האָב

געהערט פון מיין מחותן הר"ר צבי אלימלך קאַרנרייך ז"ל[1] וועלכער איז לעצטנס נפטר געוואָרן. (מיין אייניקל מוה"ר שמעון שטיין הי"ו, זון פון מיין איידעם הר"ר יוסף משה שטיין שליט"א, איז אַן איידעם ביים קאָסוב-וויזשניצער רבי'ן שליט"א, און פון ר' הערש אלימלך, און אַן איידעם ביים סערט-וויזשניצער רבי'ן זצ"ל.)

ר' הערש אלימלך איז געווען א יליד אושפּיצין, און איז געווען א חשוב'ער באָבובער חסיד. נאָכ'ן קריג ווען ער איז געקומען קיין ניו יאָרק האָט ער געוואוינט אין די איסטסייד געגענט. דאָרט איז געווען א באָבובער שטובל, וואו ר' הערש אלימלך האָט געדאַווענט צוזאַמען מיט נאָך באָבובער חסידים וואָס האָבן דאָרט געוואוינט. זיי האָבן דאָרט אָנגעהויבן צו בויען א מקוה אין דעם שטובל, אָבער צוליב מאַנגל אין געלט האָבן זיי דאָס נישט געקענט ענדיגן, און זיי האָבן שוין געהאַלטן ביים אויפגעבן אויף די מקוה.

דאָס איז געווען בערך שנת תשי"ג. רביה"ק זי"ע איז דאַן געקומען אויף א שבת קיין איסט-סייד, נאָכדעם וואָס דעם רבי'נס חסידים וואָס האָבן געדאַווענט אין ביהמ"ד חרדים, האָבן איינגעלאַדענט דעם רבי'ן אויף א שבת. דער רבי איז שוין געקומען עטליכע טעג פריער, כדי צו געבן א מעגליכקייט פאַר'ן ציבור זיך צו קענען געזעגענען.

ר' הערש אלימלך צוזאַמען מיט נאָך צוויי באָבובער אינגעלייט וואָס האָבן זיך אָפּגעגעבן מיט די מקוה, ה"ה: הרה"ח ר' ישראל משה גערמאַן ז"ל און הרה"ח ר' פסח גרינבערג ז"ל, האָבן זיך מיישב געווען אַז איצט ווען דער רבי איז דאָרט, איז א שעת הכושר אַריבערצוגיין צום רבי'ן, אים צו בעטן עפּעס א נדבה פאר די מקוה, אַזוי אַז מ'זאָל דאָס קענען ענדיגן.

זיי זענען אָנגעקומען צום רבי'ן דאָנערשטאָג מיטאָג. דער רבי האָט דאַן געהאַלטן נאָכ'ן דאַווענען, פאַר'ן לייגן רבינו תם תפילין. זיי זענען גלייך צוגעגאַנגען צום רבי'ן, און זיי האָבן דערציילט פאַר'ן רבי'ן דעם גאַנצן מצב, אַז זיי האָבן אָנגעהויבן צו בויען א מקוה, אָבער זיי קענען דאָס נישט ענדיגן צוליב מאַנגל אין געלט. ווי נאָר דער רבי האָט דאָס דערהערט, האָט ער זיך אָנגערופן "א מקוה! דאָ אין אַמעריקע דאַרף יעדער איד האָבן א מקוה אין טאַש". דער רבי האָט געמיינט צו זאָגן, אַז אין אַזאַ טריפה'נע מדינה ווי אַמעריקע דאַרף מען מער נזהר זיין אין קדושה.

דער רבי האָט זיי געבעטן אַז זיי זאָלן שפּעטער נאָכמיטאָג אַריבערקומען צו אים אין די אכסניא. נאָכמיטאָג ווען זיי זענען געקומען, האָט דער רבי גענומען א פולע יאַרמולקע אין וועלכן עס איז געליגן דאָס גאַנצע געלט וואָס דער רבי האָט געמאַכט פון די קוויטלעך, און ער האָט דאָס אַהינגעגאַנגען. זיי האָבן זיך זייער באַדאַנקט פאַר'ן רבי'ן, און דער רבי האָט זיי וואַרעם אָנגעוואונטשן און מחזק געווען.

נאָכדעם האָבן זיי געבעטן אַז דער רבי זאָל אויך קומען זען די מקוה. אויף דעם האָט דער רבי גאָרנישט געענטפערט. אָבער שבת אינדערפרי איז דער רבי פּלוצים אָנגעקומען צו די מקוה. דער רבי איז געקומען אַהין מקוה. טראָץ וואָס אינעם חרדים ביהמ"ד וואו דער רבי האָט געדאַווענט, איז אויך געווען א מקוה, און ביז צו די מקוה פונעם באָבובער שטובל איז געווען א היבשער מהלך, איז דער רבי געגאַנגען דעם לאַנגען וועג ביז אַהין. דעם רבי'נס משב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל איז געווען ברוגז אויף די באָבובער אינגעלייט אַז זיי האָבן מטריח געווען דעם רבי'ן צו גיין אַזאַ לאַנגען וועג. אָבער די אינגעלייט האָבן זיך פאַרענטפערט אַז זיי האָבן בכלל נישט געטראַכט אַז דער רבי זאָל קומען אום שבת. זיי האָבן געטראַכט אַז דער רבי וועט קומען אינדערוואָכן, ווען מ'קען קומען מיט א קאַר.

ווען דער רבי איז אָנגעקומען, האָט מען אין באָבובער שטובל שוין געהאַט אָנגעהויבן דאַווענען. מ'האָט געהאַלטן אינמיטן פסוקי דזמרה. פאַרשטייט זיך, אַז אַזוי ווי דער רבי איז אָנגעקומען, איז דער עולם דאָרט אַרויסגעקומען מקבל פנים זיין דעם רבי'ן מיט די חסידים וואָס זענען מיטגעקומען מיטן רבי'ן. אַזוי איז זיך דאָרט צוזאַמגעקומען א שיינער ציבור. מ'האָט דעם רבי'ן איינגעפירט אין די מקוה.

דאָרט אין די מקוה האָט דער רבי געזען א טאָוועל, אויף וועלכן עס איז געשטאַנען אויפגעשריבן, אַז ווער עס טובל'ט זיך אומבאַצאָלט מקוה-געלט, איז דאָס גזילה בידו. האָט דער רבי מעורר געווען און געבעטן אַז נאָך שבת זאָל מען אַראָפּנעמען דעם צעטל. דער רבי האָט געזאָגט, אַז אויב איז דאָ א איד אין אַמעריקע וואָס וויל גיין אין מקוה, דאַרף מען אים נישט מכשיל זיין מיט גזילה אפילו אויב ער באַצאָלט נישט... פאר זיך זעלבסט האָט דער רבי זיך אָנגערופן "נו, איך האָב דאך שוין באַצאָלט" און דער רבי איז אַריין אין מקוה.

די באָבובער אינגעלייט האָבן נאָך שבת טאַקע אַראָפּגענומען דעם טאָוועל, און מער נישט געבעטן קיין געלט. נאָר ווער עס האָט פון זיך אַליינס געגעבן. דער האָט געגעבן.

אגב האָט ער מיר דערציילט א מערקווערדיגע זאַך. אַז ווען מ'האָט אָנגעהויבן גראָבן די מקוה, האָבן זיי געזען אַז אויף דעם פּלאַץ איז שוין פון פריער געווען א מקוה. מ'האָט דאָרט געטראָפן אן אַלטע פאַרטיגע מקוה. מ'האָט אַביסל נאָכגעפאָרשט די זאַך, און מען איז געוואויר געוואָרן אַז דאָרט איז שוין פון פריער געשטאַנען א שול וואָס איז געבויט געוואָרן בשנת תרנ"ט.

••••

ביז אַהער זענען די רייכע זכרונות פון הרה"ח ר' חיים אלעזר גראָס שליט"א, וועמען מיר דאַנקן פון טיפן האַרצן פאַר'ן אָנטרונקן דעם דורשט פון אנ"ש מיטצוהאַלטן די רייכע סעריע מיט אַזויפיל אינטערעסאַנטע זכרונות. מיר וואונטשן אים אַז עוד רבות בשנים זאָל ר' חיים אליעזר האָבן די מעגליכקייט אָנצוגיין מיט זיין עבודת הקודש מתוך בריית גופא ונהורא מעליא, ער זאָל ווייטער זען הויפנס מיט נחת פון קינדער, אייניקלעך און אור-אייניקלעך, וזכות מרן רביה"ק זי"ע יגן עליו ועל כל משפחתו עד ביאת ינון בקרוב.

---

1. ר' צבי אלימלך איז געווען א שריד לדור דעה. ער איז געבוירן אין אושפּיצין, פוילן, און האָט נאָך אין דער אַלטער היים זוכה געווען צו קענען אַסאַך צדיקים, ובפרט הגה"ק בעל קדושת ציון מבאָבוב זצ"ל. נאָכ'ן קריג איז אָנגעקומען קיין ניו יאָרק, וואו ער איז געווען פון די חשוב'ע באָבובער חסידים, זייענדיג פון די גרויסע תומכים לכל קדשי בית באָבוב, ביז צו זיין פּטירה מיט עטליכע וואָכן צוריק. זיינע זין זענען: האדמורי"ם מקאָסוב-וויזשניץ, ושידלאוצא שליט"א, און הרה"ג רבי שמחה אברהם קאַרנרייך שליט"א.

בית שמש

רואה בטוב

ביומא דהילולא קדישא כ"ו אב האבן די תלמידי המוסדות פון בית שמש געהאט די געלעגנהייט צו הערן מעשיות
און זכרונות פון הרה"ח רבי נחמן יאקאב שליט"א פון ירושלים עיה"ק

הרה"ח רבי נחמן פארטיילט לעקאך פאר די קינדער

די קינדער צינדן ליכט לע"נ דעם רבי'ן זי"ע

די קינדערלעך ביים לערנען די פרשה פון די מרגלים

די קינדערלעך ביים לערנען פון טבילת כלים

קינדער אָפּטיילונג

11

זיידעניו

דערציייל מיר

משֶׁה'לֶע: אַ גוּטְן טָאג זֵיידִי, אִיךְ בִּין נָאכְאַמָאל גֶעקוּמֶען הַיינְט צוּ הֶערְן דִי שֵׁיינֶע עֶרְצֵיילוּנְגֶען וָואס דוּ דֶערְצֵיילְסט מִיר. פָאריגֶע מָאל וָואס אִיךְ בִּין דָא גֶעוֶוען אִיז דֶער שְׁמוּעֶס אַבִּיסְל פַארְקִירֶעוֶועט גֶעוָוארְן צוּ אַ זַייטִיגֶע שְׁמוּעֶס אִיבֶּער דֶעם רֶבִּי'נְס אִיסוּר צוּ גֵיין צוּם כּוֹתֶל הַמַעֲרָבִי.

אִיךְ הָאבּ גְרַאדֶע הַנָאָה גֶעהַאט פוּן יֶענֶעם שְׁמוּעֶס, אָבֶּער אִיךְ מֵיין אַז עֶס אִיז עֶנְדֶערְשׁ מִיר זָאלְן זִיךְ הַאלְטְן אוֹיף אַ סֵדֶר. דֶערִיבֶּער וִויל אִיךְ צוּרִיקְגֵיין צוּ דָארְט וִוי מִיר הָאבְּן גֶעהַאלְטְן בַּיים רֶבִּי'נְס עֶרְשְׁטְן בַּאזוּךְ אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. דֶערְצֵייל מִיךְ וַוייטֶער אִיבֶּער וָואס עֶס הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁפִּילְט אִין יֶענֶע טֶעג אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיטְ'ן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן.

זֵיידֶע: זֵייעֶר גֶערְן. אִיךְ פְרֵיי מִיךְ אַז דוּ בִּיסְט אַ קְלוּג קִינְד ב"ה אוּן דוּ הָאסְט אַ שְׁטַארְקֶע אִינְטֶערֶעסֶע צוּ הֶערְן דִי אַלֶע זַאכְן.

לָאמִיר טַאקֶע צוּרִיקְגֵיין צוּ וִוי מִיר הָאבְּן גֶעהַאלְטְן. יֶענֶעם מָאנְטָאג פַּרְשַׁת שׁוֹפְטִים הָאט דֶער רֶבִּי אָנְגֶענוּמֶען דֶעם כִּיבּוּד פוּן סַנְדְקָאוּת בַּיי אַ בְּרִית וָואס אִיז פָארְגֶעקוּמֶען אִינֶעם בִּיקוּר חוֹלִים שְׁפִּיטָאל אִין יְרוּשָׁלַיִם. עֶס אִיז זִיךְ צוּזַאמְגֶעקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶער עוֹלָם לִכְבוֹדוֹ פוּנֶעם רֶבִּי'ן, צְוִוישְׁן זֵיי פִיל רַבָּנִים אוּן חָשׁוּב'ע אִידְן פוּן יְרוּשָׁלַיִם.

נָאכְ'ן בְּרִית הָאט דִי הַנְהָלָה פוּנֶעם שְׁפִּיטָאל אַרוּמְגֶעפִירְט דֶעם רֶבִּי'ן וַוייזְן דֶעם שְׁפִּיטָאל. אוֹיף דֶער בַּקָשָׁה פוּן דֶער הַנְהָלָה, הָאט דֶער רֶבִּי אַרַיינְגֶעשְׁרִיבְּן עֶטְלִיכֶע וֶוערְטֶער אִיבֶּערְן בַּאזוּךְ אִינֶעם

פִּנְקָס פוּנֶעם שְׁפִּיטָאל. אַ פִּנְקָס אִיז אַזַא סְפֶּעצִיעֶלֶער בּוּךְ אִין וֶועלְכְן מֶען הָאט גֶעגֶעבְּן דִי גֶעלֶעגְנְהַייט פַאר בַּאזוּכֶער אַרַיינְצוּשְׁרַייבְּן וואוּנְטְשְׁן אוּן לוֹיב וֶוערְטֶער אוֹיף דִי פְּעוּלוֹת פוּן שְׁפִּיטָאל.

שְׁפֶּעטֶער אִין טָאג הָאט דֶער רֶבִּי בַּאזוּכְט עֶטְלִיכֶע יְשִׁיבוֹת אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּן הָאט פָארְגֶעלֶערְנְט שִׁיעוּרִים דָארְטְן. דִי יְרוּשַׁלַיְמֶ׳ער לוֹמְדִים הָאבְּן זִיךְ פִיל מְפַלְפֵּל גֶעוֶוען מִיטְן רֶבִּי׳ן אִין פַארְשִׁידֶענֶע סוּגְיוֹת. עֶס אִיז דַאן אוֹיסְגֶעקוּמֶען צוּ רֶעדְן אִיבֶּער פַארְשִׁידֶענֶע סוּגְיוֹת וֶועלְכֶע וֶוערְן נִישְׁט אַזוֹי פִיל גֶעלֶערְנְט אִין חוּץ לָאָרֶץ ווִי אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, ווִי דִי הֲלָכוֹת פוּן מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ, דָאס מֵיינְט מִצְוֹת וָואס אִיז נָאר נוֹגֵעַ פַאר דִי וָואס וואוֹינֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַזוֹי ווִי הִלְכוֹת שְׁמִיטָה, אוּן נָאךְ. דֶער רֶבִּי הָאט דֶערְבַּיי אַרוֹיסְגֶעווִיזְן גְרוֹיס חֲרִיפוּת אוּן בְּקִיאוּת, וָואס הָאט אִיבֶּערְגֶעלָאזְט אִיבֶּערְרַאשְׁט אֲפִילוּ דִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וֶועלְכֶע זֶענֶען מִיטְגֶעקוּמֶען מִיטְן רֶבִּי׳ן פוּנְדֶערְהֵיים, זֶעעֶנְדִיג דֶעם רֶבִּי׳נְס אוֹיסֶטֶערְלִישֶׁע בַּאקַאנְטְשַׁאפְט אִין אַלֶע חֶלְקֵי הַתּוֹרָה.

אוֹיךְ אִיז דֶער רֶבִּי גֶעבֶּעטְן גֶעוָוארְן צוּ זָאגְן אַ שִׁיעוּר אִין דִי יְשִׁיבָה לַמְקוּבָּלִים בֵּית קֵל. גֶעוֶוענְלִיךְ הָאט דֶער רֶבִּי בַּאהַאלְטְן זַיין כֹּחַ אִין תּוֹרַת הַנִּסְתָּר אוּן הָאט נִישְׁט גֶערֶעדְט בְּרַבִּים אִיבֶּער קַבָּלָה עִנְיָנִים, אָבֶער אִין יְרוּשָׁלַיִם הָאט דֶער רֶבִּי יָא אָנְגֶענוּמֶען דִי בַּקָשָׁה, אוּן אִיז אַהִין גֶעגַאנְגֶען פָארְלֶערְנֶען אַ שִׁיעוּר אִין קַבָּלָה.

מֹשֶׁה׳לֶע: פַאר דִי אִידְן פוּן חוּץ לָאָרֶץ וָואס זֶענֶען מִיטְגֶעקוּמֶען מִיטְ׳ן רֶבִּי׳ן אִיז מִסְתָּמָא גֶעוֶוען אַ חִידוּשׁ אַז דֶער רֶבִּי לֶערְנְט פַאר אַ שִׁיעוּר אִין קַבָּלָה.

זֵיידֶע: דֶער רֶבִּי הָאט טַאקֶע נִישְׁט גֶעוָואלְט אַז דִי וָואס זֶענֶען מִיטְגֶעקוּמֶען פוּנְדֶערְהֵיים זָאלְן זַיין אָנְוֶועזְנְד בַּיים שִׁיעוּר, דֶערִיבֶּער זֶענֶען אַלֶע אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען. פוּן דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע וָואס זֶענֶען אִיבֶּערְגֶעבְּלִיבְּן זֶענֶען גֶעוֶוען: הרה״ג ר׳ לֵייבֶּעלֶע פַּאשְׁקֶעס, וֶועלְכֶער אִיז אַלֵיין גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער תַּלְמִיד חָכָם בְּנִגְלֶה וּבְנִסְתָּר, אוּן הרה״ג ר׳ יַעֲקֹב הֶערְשׁ פְרִיעֶדְמַאן, וֶועלְכֶער הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט ווִי עֶר דְרִימְלְט אוּן דֶער רֶבִּי הָאט נִישְׁט גֶעלָאזְט אִים אוֹיפְוֶועקְן. דִי אָנְוֶועזְנְדֶע בַּיים שִׁיעוּר וֶועלְכֶע הָאבְּן עוֹסֵק גֶעוֶוען בְּתוֹרַת הַקַּבָּלָה בִּקְבִיעוּת, זֶענֶען אַרוֹיס פוּן הִתְפַּעֲלוּת פוּנֶעם רֶבִּי׳נְס גֶעוַואלְדִיגְן בַּאקַאנְטְשַׁאפְט אִין דִי כִּתְבֵי הָאֲרִ״י ז״ל אוּן זַיין גְרוֹיסֶער כֹּחַ אִין דִי פַארְבָּארְגֶענֶע סוֹדוֹת הַתּוֹרָה.

מֹשֶׁה׳לֶע: זֶענֶען גֶעוֶוען אִידְן פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וֶועלְכֶע הָאבְּן זִיךְ דֶעמָאלְטְס מְדַבֵּק גֶעוֶוען אִינֶעם רֶבִּי׳ן נָאכְדֶעם וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט אַ גֶעלֶעגְנְהַייט צוּ זֶען זַיין גְרוֹיסְקַייט אוּן הֵיילִיגְקַייט?

זֵיידֶע: יָא, אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶוען אַ חַבְרַיָּיא קַדִּישָׁא פוּן סְלָאנִימֶער חֲסִידִים, זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען גָאר גֶעהוֹיבֶּענֶע אִידְן, אִין שְׁפִּיץ פוּן דִי צַדִּיקִים הגה״ק רֶבִּי מָאטְל סְלָאנִימֶער זצ״ל, אוּן זַיין שְׁוָואגֶער דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רַב הגה״צ רֶבִּי מֹשֶׁה קְלִיעֶרְס זצ״ל, אָט דִי הֵיילִיגֶע חַבְרַיָּיא הָאבְּן זִיךְ בַּיי דֶעם רֶבִּי׳נְס בַּאזוּךְ אַזוֹי שְׁטַארְק מְקַשֵּׁר גֶעוֶוען צוּם רֶבִּי׳ן אוּן זִיךְ מְבַטֵּל גֶעוֶוען צוּ אִים ווִי חֲסִידִים מַמָּשׁ. דִי אִידְן זֶענֶען גֶעוֶוען אֱמֶת׳עֶ מְבִינִים אוֹיפְן רֶבִּי׳נְס גַדְלוּת אוּן הָאבְּן זֵייעֶר גַאנְץ

לֶעבְּן גֶערֶעדְט פוּנֶעם רֶבִּי'ן מִיט אַ גֶעוַואלְדִיגֶע הַעֲרָצָה אוּן לִיבְּשַׁאפְט.

עֶס וֶוערְט דֶערְצֵיילְט אַז וֶוען הגה"צ רֶבִּי מֹשֶׁה קְלִיעֶרְס זצ"ל אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען זֵייעֶר נִישְׁט גֶעזוּנְט אוּן מֶען הָאט גֶעמֵיינְט אַז עֶר הַאלְט שׁוֹין בַּיי יְצִיאַת נְשָׁמָה, הָאבְּן זִיךְ צוּזַאמְגֶענוּמֶען אַ מִנְיָן אִידְן אוּן גֶעזָאגְט דִי פְּסוּקֵי יִחוּד. נָאכְן עֶנְדִיגְן הָאט רֶבִּי מֹשֶׁה קְלִיעֶרְס זִיךְ אוֹיפְגֶעכַאפְּט אוּן גֶעזָאגְט "אִיךְ וָואלְט אַוֶועקְגֶעגֶעבְּן אַלֶעס וָואס אִיךְ פַארְמָאג צוּ זֶען נָאכְאַמָאל דֶעם קְרָאלֶער רָב..."

מֹשֶׁה'לֶע: וֶוען הָאט זִיךְ דֶער רֶבִּי גֶעטְרָאפְן מִיט אָט דִי גֶעהוֹיבֶּענֶע אִידְן?

זֵיידֶע: דָאס אִיז גֶעוֶוען וֶוען דֶער רֶבִּי אִיז גֶעפָארְן קַיין טְבֶרְיָא. דִינְסְטָאג פַּרְשַׁת שׁוֹפְטִים אִיז דֶער רֶבִּי גֶעפָארְן קַיין טְבֶרְיָא. דִי אַכְסַנְיָא פוּנֶעם רֶבִּי'ן אִין טְבֶרְיָא אִיז גֶעוֶוען אִין שְׁטוּב פוּן הרה"צ ר' יוֹאֵל אַשְׁכְּנַזִי ז"ל. ר' יוֹאֵל אִיז גֶעוֶוען אַ נָאנְטֶער קָרוֹב פוּנֶעם רֶבִּי'ן אוּן אַ בְּרוּדֶער פוּן הרה"ח ר' פַּייוִויש אַשְׁכְּנַזִי הי"ד דֶער משב"ק פוּנֶעם רֶבִּי'ן פַאר'ן קְרִיג, רֶבִּי יוֹאֵל אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען אַן אֵיינִיקְל פוּן הרה"ק טָאלְטְשֶׁעוֶוער רָב זצ"ל, אוּן אַ גְרוֹיסֶער עוֹבֵד ה' אוּן תַּלְמִיד חָכָם, וֶועלְכֶער הָאט זִיךְ גֶעצֵיילְט צְוִוישְׁן דִי גָאר חָשׁוּבֶ'ע אִידְן פוּן דֶער סְלָאנִימֶער חַבְרַיָּיא קַדִּישָׁא אִין טְבֶרְיָא.

מִיטְוָואךְ פַּרְשַׁת שׁוֹפְטִים הָאט דֶער רֶבִּי גֶעדַאוְונְט אִין דִי יְשִׁיבָה תּוֹרָה אוֹר, אוּן אִיז בַּאלְד נָאכְדֶעם גֶעגַאנְגֶען בַּאזוּכְן דֶעם טְבֶרְיֶ'ער רָב, הגה"צ רֶבִּי מֹשֶׁה קְלִיעֶרְס זצ"ל, וֶועלְכֶער אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִין שְׁפִּיץ פוּן דִי יְשִׁיבָה. דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב, וֶועלְכֶער הָאט זִיךְ שׁוֹין גֶעגְרֵייט צוּ מְקַבֵּל פָּנִים זַיין דֶעם רֶבִּי'ן, אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִינֶעם צִימֶער אוּן עֶרְוַוארְטֶעט צוּ זֶען דֶעם רֶבִּי'ן. דַאן אִיז ר' לֵייבֶּעלֶע פַּאשְׁקֶעס ז"ל אַרַיינְגֶעקוּמֶען, אוּן דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב, מֵיינֶענְדִיג אַז דָאס אִיז דֶער רֶבִּי, אִיז צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ רֶבִּי לֵייבֶּעלֶע'ן אוּן אִים גֶעגֶעבְּן שָׁלוֹם.

ר' חַיִּים אֱלִיֶּ' שְׁטֶערְנבֶּערְג, וֶועלְכֶער אִיז גֶעוֶוען אָנְוֶועזְנְד דֶערְבַּיי, הָאט אוֹיפְמֶערְקְזַאם גֶעמַאכְט דֶעם טְבֶרְיֶ'ער רָב אוֹיפְן טָעוּת. וֶוען דֶער סֶעמִיהַאלֶ'ער רָב אִיז אַרַיינְגֶעקוּמֶען הָאט זִיךְ וִוידֶער אִיבֶּערְגֶע'חַזֶר'ט דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ. דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב הָאט דַאן גֶעזָאגְט, "נוּ, אוֹיבּ דִי חֲסִידִים אוּן דִי קִינְדֶער קוּקְן אַזוֹי אוֹיס, וִוי אַזוֹי קוּקְט שׁוֹין אוֹיס דֶער רֶבִּי אַלֵיין..." דַאן אִיז דֶער רֶבִּי אַרַיינְגֶעקוּמֶען אוּן דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב הָאט עֶנְטְקֶעגְנְגֶעגַאנְגֶען דֶעם רֶבִּי'ן מִיט גְרוֹיס הַעֲרָצָה. דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב הָאט זִיךְ שְׁפֶּעטֶער אָנְגֶערוּפְן, "דִי צוּרָה פוּן דֶעם קְרָאלֶער רָב שַׁיינְט וִוי אַ תִּינוֹק שֶׁלֹּא טָעַם טַעַם חֵטְא."

דֶער רֶבִּי הָאט דַאן פַארְבְּרֶענְגְט אַ לֶענְגֶערֶע צַייט מִיטְן טְבֶרְיֶ'ער רָב, שְׁמוּעֶסְנְדִיג אִיבֶּער פַארְשִׁידֶענֶע עִנְיָנִים הָעוֹמְדִים עַל הַפֶּרֶק. עֶס אִיז דַאן גֶעוֶוען שְׁנַת תרצ"ב, אוּן אַ יָאר בֶּעפָאר אִיז גֶעוֶוען אַ שְׁמִיטָה יָאר. דֶער רֶבִּי אוּן דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב הָאבְּן פִיל גֶערֶעדְט אִיבֶּער דֶעם הֶיתֶּר מְכִירָה, אִין וֶועלְכְן דִי צִיוֹנִיסְטִישֶׁע רַבָּנִים הָאבְּן מַתִּיר גֶעוֶוען צוּ אַרְבֶּעטְן אוֹיף דִי פֶעלְדֶער אוּם שְׁמִיטָה דוּרְכְן פַארְקוֹיפְן דִי פֶעלְדֶער פַאר אַ גוֹי, אוּן עֶס הָאט זִיךְ אָפְּגֶעטוּהן גְרוֹיסֶע מִלְחָמוֹת אִיבֶּער דֶעם. דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען פַארְמִישְׁט דֶערִין אוּן הָאט פִיל לוֹחֵם גֶעוֶוען

קֶעגְן דֶעם.

דֶער רֶבִּי הָאט אוֹיךְ גֶערֶעדְט מִיטְן טְבֶרְיֶ׳ער רָב אִיבֶּער דִי סַכָּנָה פוּן דִי צִיוֹנִים וֶועלְכֶע הָאבְּן דַאן שְׁטַארְק גֶעבּוּנְטֶעוֶועט אוּן פַארְפִירְט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער קַנָאִי, אוּן וִוילַאנְג עֶר אִיז גֶעוֶוען רָב אִין טְבֶרְיָא הָאבְּן דִי צִיוֹנִים נִישְׁט גֶעקֶענְט אַייְנְנֶעמֶען דֶעם שְׁטָאט. אָבֶּער נָאךְ דִי פְּטִירָה פוּן טְבֶרְיֶ׳ער רָב אִיז דִי גַאנְצֶע שְׁטָאט צוּבִּיסְלֶעךְ אַרַייְנְגֶעפַאלְן אִין זֵייעֶרֶע הֶענְט.

עֶס אִיז בַּאווּאוּסְט דִי מַעֲשֶׂה וָואס דֶער רֶבִּי פְלֶעגְט שְׁטֶענְדִיג דֶערְצֵיילְן אִיבֶּער דֶעם טְבֶרְיֶ׳ער רָב, אִין וֶועלְכְן דִי צִיוֹנִים הָאבְּן אָנְגֶעבָּאטְן פַאר׳ן טְבֶרְיֶ׳ער רָב אַ הוֹיכֶע גֶעהַאלְט, אוּן הָאבְּן אִים גֶעוָואלְט ״אַרוֹיסְהֶעלְפְן״ מִיט דִי הוֹצָאוֹת פוּן דֶער יְשִׁיבָה אוּן קְהִילָה. זֵיי הָאבְּן צוּגֶעזָאגְט פַאר׳ן טְבֶרְיֶ׳ער רָב אַז זֵיי וֶועלְן זִיךְ נִישְׁט מִישְׁן אִין זַיינֶע עִנְיָנִים אוּן זֵיי וֶועלְן אִים לָאזְן פִירְן וַוייטֶער זַיין קְהִילָה אוּן יְשִׁיבָה וִוי אַזוֹי עֶר פַארְשְׁטֵייט. דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב הָאט זֵיי צוּרִיק גֶעוִויזְן דִי טוֹבָה זָאגְנְדִיג, ״אוֹיבּ אִיר וֶועט מִיךְ שְׁטִיצְן דַאן וֶועט אִיר נִישְׁט דַארְפְן זָאגְן וָואס אִיךְ זָאל טוּהן, נָאר אִיךְ וֶועל אַייךְ שׁוֹין אַלֵיין נָאכְלוֹיפְן אוּן טוּהן וִוי אַייךְ גֶעפֶעלְט.״

מֹשֶׁה׳לֶע: דֶער רֶבִּי הָאט נָאכְאַמָאל גֶעטְרָאפְן דֶעם טְבֶרְיֶ׳ער רָב נָאךְ יֶענֶעם בַּאזוּךְ אִין טְבֶרְיָא?

זֵיידֶע: יָא, צְוֵויי וָואכְן נָאכְדֶעם וָואס דֶער רֶבִּי אִיז אַוֶועקְגֶעפָארְן פוּן טְבֶרְיָא אִיז דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב גֶעגַאנְגֶען אִין גַאס. שְׁפַּאצִירְנְדִיג הָאט דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב גֶערֶעדְט מִיט גְרוֹיס בֶּענְקְשַׁאפְט פוּנֶעם רֶבִּי׳ן, זָאגְנְדִיג, ״אִיךְ וָואלְט זֵייעֶר גֶעוָואלְט זֶען נָאכְאַמָאל דֶעם קְרָאלֶער רָב.״ אַזוֹי רֶעדְנְדִיג אִיז גֶעקוּמֶען צוּפָארְן אַ טֶעקְסִי. וֶוען דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב הָאט גֶעזֶען אַז דֶער טֶעקְסִי שְׁטֶעלְט זִיךְ אָפּ נֶעבְּן דֶעם הוֹיז פוּן רֶבִּי יוֹאֵל אַשְׁכְּנַזִי, הָאט עֶר גֶעזָאגְט פַאר זַיין בַּאגְלֵייטֶער אַז עֶר זָאל גֶעבְּן אַ קוּק וֶוער דָאס אִיז. צוּם גְרוֹיסְן עֶרְשְׁטוֹינוּנְג פוּנֶעם בַּאגְלֵייטֶער הָאט עֶר גֶעזֶען דֶעם רֶבִּי׳ן אִינֶעם טֶעקְסִי. דֶער רֶבִּי אִיז שׁוֹין דַאן גֶעוֶוען אוֹיפְן וֶועג פוּן מִירוֹן קֵיין חֵיפָה, מִיטְן צִיל צוּ פָארְן אַהֵיים קֵיין קְרָאלִי. נָאר עֶר הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט אִין טְבֶרְיָא צוּ נֶעמֶען אַ רֶענְצְל וֶועלְכְן מֶען הָאט דָארְט פַארְגֶעסְן. דֶער טְבֶרְיֶ׳ער רָב אִיז צוּגֶעגַאנְגֶען צוּם טֶעקְסִי מִיט גְרוֹיס שִׂמְחָה אוּן גֶעשְׁמוּעֶסְט מִיטְן רֶבִּי׳ן. דִי צְוֵויי צַדִיקִים הָאבְּן זִיךְ גֶעזֶעגְנְט מִיט גְרוֹיס יְדִידוּת, אוּן דֶער רֶבִּי אִיז גֶעפָארְן וַוייטֶער קֵיין חֵיפָה.

אִין יָאר תשל״ח, וֶוען דֶער רֶבִּי אִיז שׁוֹין נִישְׁט גֶעוֶוען גֶעזוּנְט, אִיז דִי בֵּית דִין פוּן יְרוּשָׁלַיִם גֶעקוּמֶען צוּם עֶרְשְׁטְן מָאל קֵיין אַמֶערִיקֶע לְטוֹבַת קֶרֶן הַצָּלָה. דֶער רֶבִּי הָאט שׁוֹין דַאן גֶעווּאוֹינְט אִין קִרְיַת יוֹאֵל אִינֶעם דִירָה אוֹיף דִי בֶּעיקֶערְטַאון גַאס, אוּן עֶר פְלֶעגְט דַאוֶוענֶען אִין בִיהמ״ד וָואס הָאט זִיךְ גֶעפוּנֶען אִינֶעם גַארַאדְזְשׁ פוּנֶעם הוֹיז נָאר שַׁבָּת

קוֹדֶשׁ. בְּמֶשֶׁךְ דִי וָואךְ פְלֶעגְט דֶער רֶבִּי דַאוֶוענֶען אִין זַיין צִימֶער, נִישְׁט הָאבְּנְדִיג דִי כֹּחוֹת צוּ גֵיין בִּיזְ'ן ביהמ"ד, אָבֶּער לִכְבוֹדָם פוּנֶעם בֵּית דִין אִיז דֶער רֶבִּי יָא אַרַיינְגֶעקוּמֶען אִין ביהמ"ד צוּ אוֹיפְנֶעמֶען דִי חָשׁוּבֶ'ע גֶעסְט. וֶוען הרה"ח ר' יוֹסֵף אַשְׁכְּנַזִי ז"ל הָאט בַּאגְרִיסְט דֶעם בֵּית דִין הָאט עֶר בְּתוֹךְ הַדְבָרִים דֶערְצֵיילְט דִי מַעֲשֶׂה פוּנֶעם טְבֶרְיֶ'ער רָב וְוִי עֶר הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט נֶעמֶען גֶעלְט פוּן דִי צִיוֹנִים, זָאגְנְדִיג אַז אוֹיב עֶר וֶועט נֶעמֶען וֶועט עֶר זֵיי שׁוֹין נָאכְלוֹיפְן אוּן פְּרוּבִּירְן צוּ גֶעפֶעלְן, הָאט דֶער רֶבִּי זִיךְ אָנְגֶערוּפְן בִּלְשׁוֹן קָדְשׁוֹ: "אִיךְ הָאבּ אִים גֶעקָאנְט, עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ קְלוּגֶער אִיד."

כ"ק מָרָן רביה"ק בַּעַל בֵּרַךְ מֹשֶׁה זי"ע הָאט דֶערְצֵיילְט אַז דֶער רֶבִּי הָאט אִים אַמָאל גֶעזָאגְט, "אַזַא אִיד וְוִי דֶער טְבֶרְיֶ'ער רָב הָאבּ אִיךְ נִישְׁט גֶעטְרָאפְן אִין גַאנְץ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל."

מֹשֶׁה'לֶע: אִין טְבֶרְיָא הָאט דֶער רֶבִּי אוֹיךְ בַּאזוּכְט בַּיי דִי קִבְרֵי צַדִיקִים פוּן טְבֶרְיָא?

זֵיידֶע: יָא, דֶער רֶבִּי אִיז יֶענֶעם דִינְסְטָאג פַּרְשַׁת שׁוֹפְטִים אַרוּמְגֶעגַאנְגֶען צוּ דִי מְקוֹמוֹת הק' אִין טְבֶרְיָא, אָנְגֶעהוֹיבְּן פוּן דִי תנאִים אוּן אמוראִים, דֶער רַמְבַּ"ם, דֶער שְׁלָ"ה הק' אוּן דֶערְנָאךְ צוּ דִי תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הק'. עֶס אִיז דַאן אִיז גֶעוֶוען אַ הֵייסֶער טָאג. דִי וֶועגְן צוּ דִי אַלֶע צִיוּנִים הַקְדוֹשִׁים זֶענֶען נָאךְ דַאן נִישְׁט גֶעוֶוען אוֹיסְגֶעפְלַאסְטֶערְט וְוִי הַיינְט, אוּן מֶען הָאט גֶעדַארְפְט קְלֶעטֶערְן אִיבֶּער בֶּערְג אוּן טָאלְן אָנְצוּקוּמֶען אִיבֶּערַאל. דִי דָארְטִיגֶע אִידְן וֶועלְכֶע זֶענֶען מִיטְגֶעגַאנְגֶען מִיטְן רֶבִּי'ן הָאבְּן בַּאוואוּנְדֶערְט דֶעם רֶבִּינְ'ס זְרִיזוּת וֶועלְכֶער אִיז כִּמְעַט וְוִי גֶעלָאפְן פַּארְאוֹיס פוּנֶעם עוֹלָם אִיבֶּער דִי בֶּערְג.

דֶער צִיוּן הק' פוּנֶעם תַּנָא רֶבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵס גֶעפִינְט זִיךְ אִינְמִיטְן אַ שִׁיפֶּער בַּארְג. אַרָאפְּגֵייעֶנְדִיג דֶעם בַּארְג פוּנֶעם צִיוֹן אִיז דֶער רֶבִּי גֶעגַאנְגֶען מִיטְן טְבֶרְיֶ'ער רָב פוּן דֶער רֶעכְטֶער זַייט אוּן דֶער סְפַרְדִ'ישֶׁער רָב פוּן טְבֶרְיָא רֶבִּי יַעֲקֹב חַי זְרִיהַן זצ"ל אוֹיף דֶער לִינְקֶער זַייט. אוּנְטֶער דֶעם רֶבִּי'ן זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען רֶבִּי יוֹאֵל אַשְׁכְּנַזִי אוּן זַיין בְּרוּדֶער, ר' פַּייווִישׁ, דֶער משב"ק פוּנֶעם רֶבִּי'ן, שְׁמוּעֶסְנְדִיג צְווִישְׁן זִיךְ.

רַבִּי יוֹאֵל הָאט דֶערְצֵיילְט פַאר'ן בְּרוּדֶער אַז אַ יָאר פְרִיעֶר, וֶוען דֶער בֵּית אַבְרָהָם זצ"ל אִיז גֶעקוּמֶען בַּאזוּכְן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז עֶר גֶעוָוארְן אַזוֹי דָבוּק צוּ אִים, אַז וֶוען דֶער בֵּית אַבְרָהָם אִיז אַוֶועקְגֶעפָארְן הָאט עֶר פוּן גְרוֹיס בֶּענְקְשַׁאפְט זִיךְ פַּארְפַאסְט אַ נִיגוּן וָואס אִיז גֶעגַאנְגֶען וְוִי פָאלְגְנְד: "יוֹאלִישְׁל, יוֹאלִישְׁל, דֶער רֶבִּי פָארְט אַוֶועק. מִיט וָואסְזְשֶׁע וֶועלְן מִיר אִיבֶּערְבְּלַייבְּן דָא?" ר' יוֹאֵל הָאט גֶעזִינְגֶען דֶעם נִיגוּן פַאר זַיין בְּרוּדֶער, אוּן מִיטְאַמָאל הָאט זִיךְ דֶער רֶבִּי אוֹיסְגֶעדְרֵייט צוּ רֶבִּי פַּייווִישְׁ'ן אוּן אִים גֶעזָאגְט, "פַּייווִישׁ, דָאס אִיז אַ גוּטֶער הַקָפָה נִיגוּן." בִּיז הַיינְט טַאנְצְט מֶען בַּיי אוּנְז אִין סַאטְמַאר דִי זִיבֶּעטֶע הַקָפָה אוֹיף דֶעם נִיגוּן.

מֹשֶׁה'לֶע: אַ גְרוֹיסְן יִישַׁר כֹּחַ זֵיידִי, אִיךְ מֵיין אַז הֵיי יָאר בַּיי דִי הַקָפוֹת וֶועט זִיךְ מִיר זִינְגֶען גַאנְץ אַנְדֶערְשׁ דֶער נִיגוּן וֶוען אִיךְ וֵייס שׁוֹין וָואס עֶס לִיגְט אוּנְטֶער דֶעם.

בדידי הווה עובדא

די אינוועסטמענט האט זיך אויסגעצאלט. וועלכע?

(די פאלגענדע בריוון זענען ערשינען אין דעם אויסגאבע פון מוסדות יטב לב סניף לאנדאן לכ' דעם יערליכן דינער פארגאנגענעם כ"ח תמוז אין לאנדאן)

לכבוד הנהלת מוסדות יטב לב.

איך שרייב די שורות אַצינד נאָכ'ן יום טוב שבועות, מ'האַלט שוין נאָך קבלת התורה, און מיט די תורה איז ב"ה מיטגעקומען אַלע השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, א זאַך וואָס ביי מיר פערזענליך איז יטב לב געווען דער שותף אין די השפעה וואָס איז מיר אָנגעקומען.

ומעשה שהי' כך הי'.

מיט א צייט צוריק האָט השי"ת מיר אַריינגעגעבן א געדאַנק אַז זאָל איך אינוועסטירן א סכום געלט אין א געשעפט וואָס זאָל מיר בעזהשי"ת ברענגען ווייטער'דיגע רווחים. אינצווישן איז מיר אונטערגעקומען גאָר א גוטע פּראָפּערטי, וואָס נאָכ'ן הערן אַלע פּרטים האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז מ'קען דערביי זייער שיין פאַרדינען. אָבער אַליינס האָב איך נישט געהאַט דאָס געלט. האָב איך פאַרמאָגעדזשט אַלעס וואָס איך האָב פאַרמאָגט, און מיר געשאַפן יעדע סכום קעש וואָס איז מיר נאָר מעגליך געווען, ווי אויך האָב איך מיר אָנגעבאָרגט ריזיגע געלטער ביי מיינע גוטע פריינד, וואָס דאָס אַלעס האָב איך אינוועסטירט אין דעם פּראָפּערטי וואָס איך האָב אָפּגעקויפט בשותפות מיט נאָך איינעם וואָס איז געווען א שותף אין דעם געשעפט.

דער געשעפט איז געשלאָסן געוואָרן, און פאַר מיר איז פאַרבליבן נאָר צו זען די רווחים וואָס האָבן געזאָלט אָנהייבן צו פליסן טאָג-נאָך-טאָג. איך האָב געוואַרט און געוואַרט, און צו מיין באַדויער איז עס ווייט נישט געווען אַזוי. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז די פּראָפּערטי האָט פאַרשידענע פּראָבלעמען פון וואָס איך האָב בכלל נישט געוואוסט, און דער גאַנצער אינוועסטמענט האָט אויסגעקוקט ווי א כעין מקח טעות. יעדן טאָג איז אונטערגעקומען פרישע פּראָבלעמען, און ס'האָט אויסגעקוקט ווי דאָס גאַנצע געלט וואָס מיר האָבן אינוועסטירט, דאַרונטער די גרויסע סכומים אָנגעבאָרגטע געלטער, קען ח"ו גיין לטמיון.

עס איז שוין געווען אַזוי ווייט, אַז איך בין שוין געזעסן מיט מיין שותף און געטראַכט עצות און תחבולות וואָס ס'איז שייך צו טון, זיך אַרויסצוזען פון דעם עסק ביש, אָפּצוראַטעווען דעם אינוועסטמענט, אַז אונזער האָב און גוטס זאל ח"ו נישט פאַרפאַלן ווערן.

און פונקט, אָנקומענדיג איין טאָג אין ביהמ"ד, האָבן מיינע אויגן אויפגעשיינט. כ'האָב געזען אויף די וואַנט די מודעות, אַז מ'גרייט זיך מיט פייערליכקייט צום מעמד הדינער לטובת מוסדות יטב לב, וואָס איז ווי אַלע יאָרן אָפּגעראַכטן געוואָרן דאָהי אין מאַנטשעסטער, גראד נאך ל"ג בעומר העעל"ט. כ'האָב געטראַכט צו מיר, דער דינער קומט פאר יערליך פאַר'ן גאַנצן ציבור אנ"ש, אָבער היי-יאָר איז דער דינער געווידמעט פאר מיר פערזענליך... כ'האָב דאך שוין

אַזויפיל געהערט און געליינט די ישועות צו וואָס מוסדות יטב לב איז אומשטאַנד, און אַצינד ווען איך דאַרף אַזאַ גרויסע ישועה, וועט יטב לב זיין די צדקה צו וועמען איך וועל זיך ווענדן.

איך האָב אָפּגעשמועסט מיט מיין שותף, און צוזאַמען האָמיר זיך מקבל געווען, אַז אין פאַל אונזערע פּראָבלעמען גלייכן זיך אויס ביז א חודש צייט, געב איך די אינקאם פונעם ערשטן חודש רענט, פאר די הייליגע צדקה פון מוסדות יטב לב בארה"ק.

והי' טרם יקראו, נאָך איידער דער חודש איז בכלל אָנגעקומען, איז שוין דער דינער געפּראַוועט געוואָרן. איך האָב מיך באַטייליגט ביים דינער, און איך אויפ'ן אָרט איבערגעגעבן פאר די עסקנים אן "איינגאַבע" א סכום הגון, וואָס זאָל זיין די התחלה פון דעם סכום וואָס מיר וועלן אי"ה געבן גלייך נאָך וואָס עס וועט אַריינקומען דער ערשטער חודש רענט וואָס איז מוקדש פאר מוסדות יטב לב.

צוויי וואָכן זענען אַריבער, דער יום טוב שבועות איז געפּראַוועט געוואָרן מיט געהויבענקייט, און... פּלוצים האָבן זאַכן זיך אָנגעהויבן שטעלן אין פּלאַץ. איין פּראָבלעם נאָך די אַנדערע איז געוואָרן מסודר, דער טענענט באצאלט שוין געהעריג, און די קאונסיל האט זיך דורכגעקומען מיט אונז, און דער געשעפט האָט אָנגעהויבן צו ברענגן די שיינע רוחים אויף וואָס מיר האָבן זיך גערישט בעזהשי"ת.

דער ערשטער חודש רענט גייט שוין בעז"ה באַצאָלט ווערן פאַר מוסדות יטב לב, און אַצינד געניסן מיר ווייטער בעזהשי"ת פון די גרויסע שפע וואָס דער געשעפט ברענגט אונז כסדר, וכן יעזור ה' להלאה בברכה והצלחה בכל מעשי ידינו.

מיט דאַנק, ב. י. מאַנטשעסטער

א שידוך אין מיין חודש

לכבוד הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק.

מזל טוב מזל טוב. ב"ה מ'האַלט שוין נאָכ'ן ברעכן טעלער. דער שידוך איז שוין געשלאָסן געוואָרן בשטומ"צ, בסימן טוב ובמזל טוב.

יאָ, דער היום-יום צעטל ברענגט טעגליך בשורות טובות פון חשוב'ע משפחות וואָס האָבן זיך משדך געווען צווישן זיך, אַזוי אַז א פרישער שידוך ברענגט געוויס נישט קיין ספּעציעלע איבערראַשונגען, סיידן פאר די עלטערן און געשוויסטער פון חתן וכלה און זייערע עלטערן, אָבער למעשה האָט זיך אַזוי געפירט, אַז מיין נאָמען האָט זיך עפּעס געזוימט פון אַרויפקומען געהעריג אויף דעם צעטל... איך האָב ב"ה א קינד אין די יאָרן, געראָטן און פיין, אַלעס איז אויפ'ן בעסטן פאַרנעם, אָבער דאך האָט זיך עפּעס נישט געפירט קיין שידוך געהעריג. וויפיל כ'האָב יעדן טאָג גערעדט צו שדכנים, און נאַס געמאַכט דעם תהלים'ל אַז עס זאָל זיך שוין פירן דאָס ריכטיגע, איז דאָס נישט געגאַנגען ווי געפּלאַנט, און דאָס געוויסן האָט אונז זייער געביסן, וואָס וועט דאָ זיין? עד מתי? דאָס האַרץ איז מיר צומאָל אויסגעגאַנגען פון צער, זעענדיג ווי מיין קינד עלטער זיך, אין די צייט וואָס די נאָנטע פריינד פון מיין קינד, טראָגן שוין זייערע חאַלאַקע קינדער צו לעקן האָניג, האַלטן מיר נאָך ביי דעם אַז מיר "הערן אויס" שידוכים. ס'איז געווען א ווייטאָגליכע תקופה.

איינמאָל ווען דער מצב איז געווען זייער שווער, איז מיין חשוב'ע טאָכטער געקומען צו מיר מיט א פאָרשלאַג. זי אַרבעט ב"ה און פאַרדינט שיין. האָט זי מיר געגעבן א גרויסן סכום פון מעשר-געלט וואָס זי האָט פאַרמאָגט, אַז איך זאָל מיט דעם געלט זיך אָנשליסן אינעם מפעל "החזקת מלמד לחודש" וואָס דער זכות פון די הייליגע צדקה וועט זיכער ביישטיין אַז מיר זאָלן שוין געהאָלפן ווערן מיט די גרויסע ישועה אין וואָס מיר נויטיגן זיך.

וכך הוה, איך האָב גענומען דאָס געלט, און דאָס איבערגעגעבן פאר די עסקנים פון יטב לב. מ'האָט אָפּגעשמועסט דעם פונקטליכן זמן, וועלכע חודש איך קויף אָפּ אין דעם מפעל, און במשך דעם חודש האָבן די קינדער אין ארה"ק ערליך מתפלל געווען פאר אונזער קינד און אונזער משפחה, אַז מיר זאָלן שוין אויפגעראָכטן ווערן מיט די ישועה אין וואָס מיר נויטיגן זיך.

ס'איז אַריבער איין וואך אין דעם חודש וואָס מיר האָבן אָפּגעקויפט אין זכות מפעל החזקת מלמד, נאָך א וואך און נאָך א וואך. אינמיטן די דריטע וואך האָט דער טעלפאָן געקלונגען. איינער א שדכן האָט גערופן מיט א גוטן פאָרשלאַג. הגם פון ערפאַרונג-אויס, בין איך שוין נישט געוואָרן צו איבערגענומען. איך בין ווייטער געווען גערישט, נישט אַנדערש ווי אַלעמאָל ביז היינט, אַז פאַר מיין קינד טראָגט מען אן שוואַכע סחורה, אַלעס צוליב דעם איינעם חטא, אַז דאָס קינד האָט שלא ברצונה זיך פאַרעלטערט לענגער ווי געראָכטן, וואָס צוליב דעם האָבן אַסאַך אפגעסטעמפּעלט אַז עס קומט זיך איר א שידוך וואָס איז געענצליך נישט פּאַסיג פאַר איר, אבי זי זאָל שוין קענען שטיין אונטער די חופּה-שטאַנגען... איך האָב – ווי פאַרשטענדליך – נישט מסכים געווען דערצו, און דעריבער בין איך שוין נישט אַזוי איבערגענומען געוואָרן ביים הערן דעם טעלפאָן-קלאַנג פון איינעם וואָס זוכט געוויס ווידעראַמאָל אָנצוטראָגן עפּעס אומפּאסיגס...

אָבער ניין, דאָס מאָל איז עס געווען איך וואָס האָט געמאַכט דעם טעות. דער שדכן וואָס האָט גערופן האָט דייקא געהאַט אָנצוטראָגן עפּעס גאָר א פּאַסיגע זאַך, און ס'האָט אָנגעהויבן צו גיין אין א גוטע ריכטונג. עס האָט נישט לאַנג געדויערט, און מ'האָט ב"ה זיך געזעצט צו א לחיים ביים שליסן דעם שידוך אין א גוטע שעה און א מזל'דיגע!.

און... ווען כ'האָב געכאַפּט א בליק אויפ'ן קאַלענדער בין איך שיעור אומגעפאַלן פון בענקל... יאָ, דער שידוך איז געשלאָסן געוואָרן אין די לעצטע טאג פון דעם חודש וואָס מיר האָבן אָפּגעקויפט אינעם מפעל החזקת מלמד. וואָס די בעסטע און ערפאַרנסטע שדכנים האָבן נישט מצליח געווען, האָט יטב לב יאָ מצליח געווען. ובטוח אני באלה אַז דער זכות פון צדקת רבי מאיר בעל הנס פון מוסדות יטב לב וועט ווייטער ביישטיין פאר חתן וכלה צו קענען אויפשטעלן א בית נאמן בישראל לשם ולתפארת האבות.

ש. ב. לאָנדאָן יצ"ו

דער אחריות
אנ״ש

פון יעדן יחיד פון

אז אונזערע מסירות נפש'דיגע מרביצי תורה אין ארה״ק זאלן קענען ווערן

אויסגעצאלט אויף יו״ט

די הייליגע ירושה

וואס רבוה״ק זי״ע האבן אונז איבערגעלאזט

אז מיר אלע זאלן זיך זארגן דערפאר!

אריינברענגען א שמחת יו״ט ביי די מרביצי תורה אין ארה״ק

שמחת יו״ט

קאמפיין

דורך אויסצאלן גענצליך זייער געהאלט לכ' יו״ט

SPONSORED BY:

EXCELLENT INTERIOR
Your Complete Drywall Source
(718) 986-9931

WHAT-A-BARGAIN

Blucap GROUP

Hartman Design

JK EXPEDITING SERVICES

MTATRADING

Yetev Lev
Eretz Yisruel Inc
POB 2123
Monroe, NY 10949

Non Profit Org
U.S. Postage
PAID
Mail Way